

Prejemniki letu: —
 Celoletno . . . K 10—
 Pol leta . . . 5—
 Četrt leta . . . 250
 Mesečno . . . 1—
zunaj Avstrije: —
 Celoletno . . . 15—
Posamezne številke
 — 10 vinarjev. —

STRAZA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 v. in
 od 6 redne petitvrate: pri
 večkratnih oznanilih velja
 — popust. —
 „Straža“ izhaja v po-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Gorška ulica. 5. — Telefon št. 113

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Przemysl.

Obleganje trajalo 133 dni. — Pomanjkanje živeža. — V trdnjavi razsajale bolezni. — Posadka razstrelila utrdbe, mostove, pokončala strelivo, nerabne storila topove. — Več milijonov papirnatega denarja sežgali. — Važne listine letalci rešili. — Posadka odpeljana v rusko vjetništvo.

Przemysl — padel.

Przemysl je padel. Kakor so Rusi v svoji vojski z Japonci zaljubili Port Arthur, kakor so Turki v balkanski vojski oboževali svoj Odrin, tako ljub in drag je postal nam Avstrijcem v sedanji vojski Przemysl. Junaški branitelji Przemysla so postali naš ponos, naša skrb in naša ljubezen, mislili smo na nje vsak dan kakor na svoje krvne brate. In sedaj je ta Przemysl padel, trdnjava je razrušena, posadka odpeljana v tužno ujetništvo. Naše srce se krči žalosti, kadar se zamislimo v žalostno usodo Przemysla in njegove posadke.

Toda eno tolažbo, veliko tolažbo imamo, da Przemysla ni premagal sovražnik z mečem in smodnikom, ampak pomanjkanje in glad. Posadka se je držala do zadnje skorje kruha. Udala se je po dolgi in junaški obrambi, ne zavojevana, ampak od lakote oslabiljena. Tudi zgodovina sovražnikov braniteljem Przemysla ne bo smela odrekati zasluženih laurik.

Przemysl je staroslavno mesto. Že leta 981 je bilo prvič zavojevano po Vladimirju Velikem; l. 1018 je to mesto zavojeval Boleslav Veliki; leta 1031 prišlo je pod gospodstvo južnoruskih vladarjev in je že končno, za časa Kazimirja Velikega, pripadlo kraljevini Poljski, pri kateri je ostalo, dokler ni Galicija prišla k Avstriji. V trdnjavo je bil Przemysl spremenjen leta 1874. Zgrajeni so bili okrog mesta veliki forti, zgrajene so bile vojašnice in skladišča in splošno je veljala ta trdnjava za nezavzemljivo. Sedaj

smo videli, da tudi res ni bila zavzeta, ampak da je padla, ker je zmanjkalo živil.

Przemysl leži na desnem bregu reke San, čez katero vodi 180 m dolg most. Mesto ima kakih 50.000 prebivalcev. Koliko je bilo sedaj vojaštva v tej trdnjavi, je neznano. V Przemyslu je sedež okrajnega glavarstva, okrožnega sodišča in okrajnega finančnega ravnateljstva ter rimsko-katoliškega in grško-katoliškega škofa, ter kornega zapovedništva. V mestu sta dve stolni cerkvi, poljska in rusinska gimnazija, učiteljske in dve duhovski semenišči. Prebivalstvo v mestu je po večini poljsko, prebivalstvo v okolici je rusinsko. Mesto ima dva lepa spomenika: pesnika Mickiewicza in kralja Sobieskega. Takrat, ko so prišla na dan izdajstva generalstabelega polkovnika Redla, se je vobče sodilo, da je izdal prav vse načrte in tajnosti trdnjave Przemysl. Če je to tudi res storil — brezuspešni naskoki ruske oblegovalne armade so pokazali, da je vojna uprava znala trdnjavo spraviti v tako stanje, da bi je ne bilo mogoče premagati.

Uradno poročilo o udaji.

Dunaj, 22. marca.

Avstrijski generalni štab uradno razglasa: Po štirinajmesečni oblegtvi so bile sile naše trdnjave Przemysl izčrpane. Radi tega je trdnjava v ponedeljek dne 22. marca častno padla.

Ko so se sredi tega meseca zaloge živil v trdnjavi zelo skrcile, se je odločil poveljnik, ge-

neral Kusmanek k zadnjemu napadu. Trdnjavska posadka je na praznik sv. Jožefa, dne 19. marca zgodaj v jutro izpadla čez utrjeno trdnjavsko črto in se je po sedemurnem boju do skrajnosti borila z močnimi ruskimi silami. Končno je bila izpadla četa vsled številne sovražnikove premoči prisiljena se umakniti za utrjeno trdnjavsko črto. V naslednjih nočeh so Rusi napadli več naših przemyslskih utrd. Vsi ruski napadi pa so se, kakor prejšnji, pod ognjem hrabrih utrd ponesrečili. Ker je po izpadu dne 19. marca, vključno s krajni omejitvi uporabe živeža, bilo očitno, da se more trdnjava braniti edino le še tri dni, je trdnjavski poveljnik dobil medtem povelje, da naj po preteku treh dni in po uničenju vojnega gradiva, trdnjavo prepusti sovražniku.

Naš zrakoplovec je prinesel iz trdnjave poročilo, da se je posrečilo, utrdbe s topovi, strelivom in utrjenimi postojankami vred še pravočasno uničiti.

Požrtvovalni stanovitnosti trdnjavske posadke in njeni hrabrosti v zadnjih bojih kakor tudi njenemu junaštvu v prejšnjih borbah in sovražnih navalih, gre posebna hvala. Priznanje hrabrosti gotovo tudi sovražnik trdnjavski posadki

LISTEK.

Črnogorski upliv v Evropi.

Nikiti, sedanjemu črnogorskemu kralju, bi se svoj čas, ko je obiskoval kot mlad dijak v letih 1850 pariško gimnazijo, niti ne bi moglo sanjati, da bi utegnili kedaj njegovi otroci določevati poteki svetovne zgodovine. In še manj bi bila mogla slutiti sedanja črnogorska kraljica Milena, hči vojvode Vukotiča, takrat, ko se je poročila z mladim črnogorskim knezom, da bi utegnili kedaj njeni otroci igrati odločilno vlogo na najmočnejših evropskih dvorih. Izmed 10 otrok se jima je narodilo sedem hčera in dočim bi marsikateri navadni meščan ne bil preveč vesel tolikega blagoslova hčera, so ravno hčerke pridobile od nekdanjega neznanemu črnogorskemu knezu upliv, ki ni v nobenem razmerju z majhno črnogorsko deželo. Svoj čas so imenovali bivšo dansko kraljico Lujzo, soprogo kralja Kristiana IX. in mater ruske carice Marije Feodorovne, mater angleške kraljice Aleksandre in mater vojvodinje Thyre kumberlandske, tašče Evrope. Lahko bi se imenovalo tudi kralja Nikita v sličnem pomenu le z nekatero omejitvijo tasta Evrope, kajti njegove hčerke so se prav izborno omožile.

Obe najmlajši hčerki črnogorskega kralja Nikite, Ksenija in Vera, ki se pa ne morete več prištevati k mladim, se baje le zaradi tega do sedaj še niste omožili, ker nočete v stanovskem oziru zaostajati za starejšimi sestrami. Starejše hčerke so prekašale kar zaporedoma druga drugo. Najstarejša hčerka Zorka je poročila leta 1883 Petra Karageorgieviča, sedanjega kralja Srbije, ki je svoj čas živel kot zadolženi zaslužnik v Genevi. V Srbiji je vladal takrat kralj Mi-

lan Obrenović, ki je bil večinoma tudi brez denarja, toda sedel je vsaj na kraljevem prestolu in vsled dobrih odnošajev med njim in Avstrijo je dobival vselej potrebnega denarja od Avstrije, kadarkoli se je nahajal v denarnih stiskah vsled svojega razkošnega življenja. Peter Karageorgievič je pa bival, preganjan iz lastne domovine, v Genevi na Švicarskem in je skrbno zasledoval politični razvoj v svoji domovini. Toda njegova žena Zorka, hči črnogorskega kralja, ni dočakala one grozne noči v Belgradu, ko so umorili srbski častniki-zarotniki srbsko kraljevo dvojico, — kajti umrla je že leta 1890 in Peter Karageorgievič je živel kot vdovec dalje v pregnanstvu v Švici.

Druga hčerka Nikite, Milica, je pa bila veliko bolj srečna, kakor njena rano umrla sestra Zorka. Bila je krasotica, kakor skoraj vse njene sestre in vsled tega jo je zasnubil ruski veliki knez Peter Nikolajevič. Bilo je to v tistih časih, ko je imenoval ruski car Aleksander III. črnogorskega kneza Nikito svojega edinega prijatelja in je to svoje prijateljstvo tudi z dejanji dokazal. Zakonska zveza med rusko in črnogorsko vladarsko rodovino je takorekoč zapečatila nagodbo med največjo in najmanjšo evropsko državo. Bil je Peter Nikolajevič, mlajši brat sedanjega ruskega vrhovnega poveljnika Nikolaja Nikolajeviča, ki je poročil črnogorsko princezinjo Milico.

Toda princezinja Milica ni ostala dolgo osamljena na ruskem dvoru, kajti že tri tedne pozneje se je vrnila v Petrogradu poroka njene sestre krasotice Anastazije s knezom Jurijem Romanovskim, vojvodom Leuchtenberškim. Anastazija je dobila naslov: carska visokost. Toda sijaj na petrogradskem carskem dvoru ni prav nič omamil sester Milice in Anastazije, čeprav sta prišli iz bornega cetinskega knaka kar naenkrat v središče sijaja in bleska, ki je vladal na petrogradskem carskem dvoru. Nasprotno, razumeli ste si pridobiti v najkrajšem času nenavadno visoko veljavo in upliv v krogu ruskih velikih

knezov in kneginj. Skrbel je za to že sam car, ki sicer ni zaupal kmalu komu, toda mladima krasoticama je izkazoval vso svojo naklonjenost, kot zvest prijatelj njih očeta Nikite. Tudi v palači ruske carice Marije Feodorovne sta bili Anastazija in Milica vselej prijazno sprejeti.

Polagoma sta postali obe Črnogorki središče v krogu ruskih velikih knezov in kneginj in znali sta si upliv, katerega sta si pridobile kot krasotice, tudi v političnem oziru spraviti do veljave. Njuni oče Nikita se je pa tudi vselej obrnil do svojih hčerk, kolikorkrat mu je bilo na tem ležeče (in to je bilo pogostokrat), da krepko utrdi prijateljsko zvezo med Črnogoro in Rusijo. Nikita je vselej rabil to ali ono in nekaj vagonov starih pušk in obrabljenih topov je imel njegov mogočni ruski prijatelj vselej pripravljenih za Črnogoro.

Od obeh omoženih črnogorskih hčera na ruskem dvoru ni bila Anastazija samo veliko lepša, kakor njena sestra Milica, ampak bila je tudi mnogo bolj spretna, nadarjena in duhovita. Mojsrsko je umela se za kaj zavzeti, bila je spretna, če je bilo potreba izrabiti vse njene ženske vrline in njena častihlepnost ni našla za trajno kot vojvodinja Leuchtenberg popolne utehe. Anastazija je stremila po vedno višjem. Njenim željam in njenemu hrepenenju je pa ustregel elegantni general konjenice, veliki knez Nikolaj Nikolajevič, sedanji vrhovni ruski poveljnik, in starejši brat njenega svaka, ki se je za Anastazijo mnogo bolj zanimal, kakor je sicer običajno med svakom in svakinjo.

Kmalu so dobro vedeli v ruskih dvornih krogih, da vlada med obema posebno razmerje in veliki knez Nikolaj Nikolajevič ni bil mož, katerega bi mogli pri zasledovanju svojega smotra voditi kakoršni koli si bodi oziri. Prav nič ga tudi ni motilo, da sta imela vojvoda Leuchtenberg in Anastazija že dvoje otrok in sicer princa Sergija in princezinjo Heleno.

ne bo odrekel. Padec trdnjave, s katerim je armadno vodstvo že delj časa moralo računati, ni ma na veliko vojno pozorišče nobenega upliva.

Na bojiščih v Karpatih trajajo boji med prelazom Užok in Koniečna (blizu Lupkova) naprej.

Armadi se naznanja padec.

Dunaj, 22. marca.

Vrhovni poveljnik naše armade, feldmaršal nadvojvoda Friderik, je izdal naslednje armadno povelje:

„V štiriinpolmesečnih junaških borbah se je naša posadka v Przemyslu vedno brezobzirno in vstrajno vojskovala. Sovražnik je zamanj naskakoval trdnjavo ter imel pri tem velikanske izgube. Ko je bil večkrat s krvavimi izgubami odbit, je še zadnji čas, posebno dne 20. in 21. marca noč in dan poskušal s silo se polastiti trdnjave. Hrabrost trdnjavske posadke, ki je torej cele štiri in pol mesece vstrajala in je še dne 19. marca z naporom zadnjih svojih sil poskušala predreti silni sovražni obroč, je dobila povelje, da radi gladi prisiljena, in ko je razrušila in razstrelila vse trdnjavske utrdbe, mostove, orožje, strelivo in vojno gradivo vseh vrst, prepustila razvaline Przemysla sovražniku. Nepremagljivim przemyslskim junakom naš tovariški pozdrav in zahvala! Bili so le po naravnih silah od sovražnika premagani. Przemyslski junaki nam ostanejo vzvišen vzgled junakov, ki so do skrajne človeške moči zvesto izvrševali svoje dolžnosti. Bramba trdnjave Przemysl ostane za vse večne čase vzvišen vzgled junaštva naše armade.“

Prvo obleganje.

Po bitki pri Grodeku, ko so se naše armade umaknile na zapad in jugozapad, so sredi septembra prispele ruske sile tudi pod zidovja in redute przemyslskih utrd. Pričelo se je prvo obleganje trdnjave. General Radko Dimitrijevič je gnal svoje trume v ljuhih in brezobzirnih naskokih k napadu. Svet je takrat videl in občudoval sijajno obrambo naših čet, zlasti naše artilerije, v katere ognju so se kopičile strašne ruske hekatombe. Naša armada je bila, pričela med tem z ostro ofenzivo ter je ogrožala ruske sile zlasti pri Lancutu in Dubiecku. Nevarnost je postajala za Ruse vedno večja in dne 10. oktobra so se pričeli oblegovalci umikati. Slavnostno so zapeli v Przemyslu zvonovi. Zmagoviti „Te Deum“, ki ga je dal služiti junaški poveljnik, general Kusmanek, je izzval v celi naši monarhiji veselje, zaščošenje in občudovanje.

Med prvim in drugim obleganjem.

Ko je minolo prvo obleganje in je posadka dobila zopet stik z vojaško upravo, general Kusmanek ni položil križem svojih rok. Računal je z vsemi možnostmi in medtem, ko so naše in nemške armade nesle svojo ofenzivo daleč tja na sever proti Varšavi in Ivangorodu in se je pričlenjala bitka ob Sanu, se je pričelo v trdnjavi novo življenje. Dan na dan so prihajale ogromne zaloge živil, poškodovane utrjene pozicije so se popravljale, številno civilno prebivalstvo se je moralo po večini izseliti, v skladiščih so se kupile cele gore sveže municije. V tem delu je potekal oktober in pričel se je november. General Kusmanek

Ker pa ni opazil, oziroma ni hotel opaziti nadvojvoda Leuchtenberg delj časa razmerja, ki vlada med njegovo ženo in Nikolaj Nikolajevičem, se je nekega dne v petrograjskih krogih začelo kar javno govoriti, da se namerava Anastazija ločiti od svojega soproga. — Ni težko uginiti, po kateri poti je ta vest došla v javnost. Veliki knez, in k temu še celo tak, ki ima v rokah najvišjo vojaško moč — cesar ga je namreč l. 1905 imenoval za predsednika železnobrambnega sveta — je imel dovolj sredstev in potov, da je po svojih željah uplival na javnost. Končno je Nikolaj dobil še pri carju dovoljenje, da se je ločil zakon vojvodinje Anastazije. Dne 15. novembra 1906 se je zakonska zveza z odlokom svete sinode pravoslavne cerkve proglasila za neobstoječo. Pol leta pozneje je veliki knez Nikolaj Nikolajevič v Jalti peljal vojvodinjo Anastazijo pred altar.

(Dalje prih.)

Svaka se sešla na bojišču.

Franc Bevc, doma iz Žegra pri Prevorju, sedaj pri 87. pešpolku, piše dne 5. marca s severnega bojišča svoji materi:

Draga mama! Pred vsem zdravstvujte! Včeraj je prišla sem zopet nova stotnija. Zvečer sem hodil po bajtah in klical, če bi bil kdo iz Planine. Kar se oglašil nekdo v podstrešju v senu in reče, da je Pintar. „Ti si pa Bevc, kaj ne?“ je rekel. Po glasu ga nisem spoznal. Prišel je dol in bil je moj svak Franc. Tako lepo me je poljubil in objel, pa tudi ni čuda, saj je našel svojega svaka! Pripovedoval mi je pozno v noč, kako je doma. Zvedeli in mislili baje ste, da sem že zmrznil. O jej, kako sem se smejal, kar sape mi je zmanjkovalo. Jaz, da bi zmrznil? Kaj Vam vse v glavo ne pade. Mnogo zime sem že prebil, a zdrav sem,

je spravlil v trdnjavo živeža in streliva, kolikor se je po skrajno slabih cestah in razdrtih železnicah, ki so se se morala prej popraviti, sploh dalo. Na Poljskem sta bila med tem zadela Hindenburg in Dankl na svoji poti proti Ivangorodu na ogromno rusko premoč. Vzeti sta morala svoje armade nazaj. Vsled tega pa se je moralo umakniti tudi naše južno krilo v Galiciji, ki je prerušilo uspešno potekajočo bitko ob Sanu ter se umaknilo proti jugozapadu. Našim četam sledeče ruske sile so se dne 5. novembra zopet pojavile pred Przemyslom in dne 9. novembra je bila trdnjava drugič od sovražnika obdana. Dne 12. novembra so se nahajali Rusi že v svojih definitivnih pozicijah. Obleganje je pričelo z živahnimi artilerijskimi boji.

Drugo obleganje.

Drugo obleganje je trajalo 133 dni. Dne 12. novembra je pričel sovražnik obstreljevati trdnjavo, ki je stela okoli 40.000 mož. Ruska oblegovalna armada pa je stela do 150.000 mož, poveljeval ji ni več Radko Dimitrijevič, ampak general Brusilov. Taktika Rusov je bila tokrat drugačna, nego pri prvem obleganju. Oblegovalna armada se ni več izpostavljala z ljuhi, brezuspešnimi naskoki, ampak se je zakopala in si ustvarila okoli trdnjave dva pasa močno zgrajenih utrd. Tem živahnejša pa je bila naša trdnjavska posadka: v ponovnih skrbno pripravljenih izpadih je vznemirjala oblegovalce ter jim prizadajala velike izgube. Že koncem novembra se je poročalo o prvem dobro uspelem izpadu in na to so se izpadi pogosto ponavljali.

Dne 10. decembra je izvedel general Kusmanek po brezžičnem brzojavu, da neka naša skupina uspešno prodira po dolini Laborce proti severu. V teku je bila ona velika ofenziva v Karpatih, ki je ovirala Ruse, da niso mogli vreči še nadaljnjih sil proti Limanovi. Przemyslska posadka je takoj umela važnost trenutka in je storila vse, da bi pritegnila nase kolikor mogoče veliko ruskih sil. Napravila je velik, štiridnevni izpad od 12. do 15. decembra z vsemi razpoložljivimi silami ob cesti proti Birczi. Vršili so se ljuhi boji z velikimi izgubami. Od takrat se je še parkrat poročalo o posrečenih izpadih, vendar ni nobeno poročilo omenjalo, da gre proti koncu. Šele ko je prišel 20. marec, se je čitalo v poročilu o izpadu proti izhodu med vrstami, da se nekaj pripravlja. Dne 22. t. m. se je trdnjava po 4% mesečnem obleganju častno udala.

Zadnji izpad iz Przemysla.

Zadnji izpad przemyslske posadke proti izhodu dne 19. t. m. je vodil fml. pl. Tamassy. Toda prepričal se je, da je ruski obroč, ki oklepa trdnjavo, neprebiten. Dne 20. in 21. so Rusi napadali od severa in izhoda, kjer so si že mesca decembra izvojevali opiralnice Na Gorah. Naša artilerija se je izstrelila streliva, kolikor je bilo le mogoče. Med tem so se še najvažnejši deli vseh utrd naokoli razstrelili. Ta izpad pa je poveljnikom tudi pokazal, da je telesna čilost vojaštva vsled skope hrane že nekoliko trpela. Pritisnile so tudi bolezni v trdnjavi.

Vojna vrednost Przemysla je sčasoma postajala vedno manjša. Rusi so si zgradili okoli trdnjave nov pas utrd, ki so jim omogočile, da so razmeroma majhne čete zadostovale za obleganje.

kakor riba meseca julija. Kar sem tu, še mi ni za nohet ničesar manjkalo. Tudi marsikatera kroglica je žvižgala mimo mene, a zglasila se ni nobena. Sploh sem še tak, kakor takrat, ko sem šel iz Celja. Saj sem Vam že večkrat pisal, svak pa pravi, da niste ničesar dobili. Janža je v Celju, srečna duša! Kaj pa sestra Francka, ali še zmirom javka za svojim Janžetom? Sedaj se ji je torej uresničila srčna želja, da ga še enkrat vidi. Kako rad bi ga tudi jaz videl, a ne vem, če bo to tako kmalu mogoče.

Za Župenskega Miho nisem mogel izvedeti, ker je tukaj daleč na okrog sam 87. pešpolk, Miha pa ni pri našem polku.

Mama, varujte si zdravje, saj veste, koliko je na Vas ležeče. Dekleta naj delajo tem pridneje. Rad bi Vam poslal nekaj denarja, a ga ne morem odposlati. Če bo kdo znanih od nas šel kedar v bolnišnico, bom mu ga že dal seboj.

Zdravi ostanite, ljuba moja mama in vedite, da se Vaš sin bori z veseljem in navdušenjem za blagor očetnjave.

Prihovljan na Rusko-Poljskem.

Venko Gašper iz Kaceneka pri Prihovi, pridelen 8. gorskem topničarskemu polku, baterija št. 5, poroča iz severnega bojišča:

Preljuba mati! Naznanim Vam, da je sedaj že mesec dni, kar sem prestavljen od kolone k nadomestni bateriji. Gre mi malo boljše, sem bolj pri miru. Imam brzega konjička, tistega snažim in krmim, pa sem prost. Pri koloni sem pa moral voziti vedno strelivo, po dnevi in po noči, če je bilo lepo, ali če je deževalo. Nekaterikrat sem bil že v veliki nevarnost; mislil sem, da se ne bomo več videli. Prvokrat sem bil v najbolj mučnem položaju na Male maše dan, 8.

Najvišji častniki v Przemyslu.

Ime poveljnika trdnjave, generala kavalarije Kusmaneka, kakor tudi poveljnika posadke, podmaršala Tamassyja, ki je bil desna roka Kusmaneka, je itak že znano. Generalmajor pl. Weber je bil poveljnik šestega južnoizhodnega, torej najbolj ogroženega oddelka trdnjave in stotnik pl. Kapitany je bil njegov generalštabni načelnik. Polkovnik Kloiber je poveljeval na severnoizhodni strani trdnjave. Polkovnik Schwalb je bil poveljnik ženijskega oddelka in polkovnik Camill je bil načelnik artilerijskega štaba. Stotnik Šrljuga, rodom Hrvat, ki se je v najkrajšem času pospel od poročnika do stotnika, je branil proti 1000 Rusom utrdbo I-1. Pomagali so mu poročnik Trägner, častnik za razsvetljavo, ki se je nahajal slučajno v trdnjavi, poročnik v rezervi Oton Altman, inženir iz Dunaja ter baterijski poveljnik kadet Seiler. Vsi ti, in to spričuje njihovo pravo junaštvo, so vstrajali na svojem mestu, kakor Leonida s svojimi Spartanci, čeprav so vedeli za vse slabosti trdnjave in čeprav jim je bilo znano, da se nahajajo na izgubljeni postojanki.

Trdnjava Przemysl je imela od izbruha vojske notri do prve obkolitve komaj sedem tednov časa, da je mogla izpopolniti svoje trdnjavske utrdbe in druge odredbe. Morala je na petdeset kilometrov dolgi črti okrog trdnjave posekati gozdove, napraviti iz njih zaseke, to je namreč namen teh gozdov, morala je porušiti hiše in vasi okrog trdnjave, da ne morejo sovražniku služiti za skrivališče, morala je razstreliti vse mostove, da jih sovražnik ne more rabiti, morala je napeljati vodo okrog trdnjave, preplesti prostore okrog trdnjave z bodečo žico, položiti mine ter zgraditi medutrdbe in opiralne točke in vse to je morala opraviti v petdesetih dneh petdeset kilometrov na okrog. Vsa ta dela se smejo izvrševati še le takrat, ko se sovražnik že bliža trdnjavi in sicer zaradi tega, da se spravi ob veljavo ogleduštvo v mirnem času. Ali se je moglo v petdesetih dneh toliko storiti? Da in ne. Pridna gospodinja ni s svojim delom nikdar gotova, tem manj poveljnik trdnjave. Pričelo se je na to tri tedne trajajoče prvo obleganje s silnimi napadi na trdnjavo. Ko so Rusi odšli, je manjkalo trdnjavi na tisoče reči, v prvi vrsti špirita, bencina, premoga, sardin, cigaret, užigalic in — streliva. Za vsako puško so imeli 280 patron, ki so bili že vsi porabljeni. Srbski pešec je uporabil v obeh balkanskih vojskah zavsem le komaj 80 patron. Nihče si ni mislil, da se bo v tej vojski porabila tako velikanska množina streliva, ne mi in ne Rusi. V bolnišnicah je manjkalo špirita, bencina za avtomobile, žarkomete in za brezžične brzojavne naprave.

Silni avstrijski artilerijski ogenj.

Iz Petrograda se poroča, da so Avstrijci zadnje dni pred udajo sprožili vsak dan iz trdnjave proti ruskim oblegovalnim postojankam najmanj 20.000 granat. To silno streljanje je bil zadnji čin trdnjavske posadke in konec njenega napadanja. V znanjem času so se ruske postojanke vsak dan za eden ali za dva kilometra pomaknile dalje proti trdnjavi.

Przemysl v ruskih rokah.

Ker je uničila hrabra posadka Przemysla vse trdnjavske utrdbe, topove in strelivo, še predno se je udala Rusom, nastane vprašanje, ali bodo Rusi zopet utrdili Przemysl ali ne. Četudi bi Rusi zopet utr-

septembra dopoldne, tisti čas, ko so imeli na Prihovi najbolj veselo. Morali smo peljati strelivo k baterijam. Ko pridem blizu, so začeli padati ruski šrapneli na nas ter so se par metrov od mojega voza razpočili, da je še po meni letel pesek in zemlja. Mislil sem, sedaj smo izgubljeni. A spomnil sem se na Marijo in sem zaupal, da me bo še obvarovala, ker je bil ravno njen praznik. In res, vse je šlo po sreči. Srečno smo odšli, ampak šli smo en dan in dve noči nazaj v Galicijo. To je bilo na Rusko-Poljskem pri mestu Opola. Kmalu po tistem se nam je zopet taka godila. Morali smo se umakniti in zavzeti bolj varne prostore; ruski šrapneli so leteli za nami kakor dež. Potem pa je bilo nekaj časa mirno. Dva dni pred Vsemi svetniki smo prišli v rusko mesto Sandomierz. V ruskih kasarnah smo bili nekaj dni. Ondi se je bila huda bitka, noč in dan so pokali topovi in puške, tako dolgo, da smo se morali umakniti na Vseh svetnikov dan ob dveh po noči iz mesta nazaj v Galicijo. Kake pol ure potem, ko smo mi odšli iz mesta, so bili že Rusi v mestu. Grozen je pogled nazaj na mesto s hriba, po katerem smo se mi umikali. Most preko vode je začel goreti, šrapneli so pokali, blisk topov se je razširjal proti mestu. To je bil pogled, da ga ni možno popisati nobeno pero. Bilo je hudo, a mene ni bilo nič strah, priporočil sem se Mariji in trdno zaupal v njo, da me bo vsega tega obvarovala. In res, hvala Bogu, se mi ni nič hudega zgodilo. Samo Materi božji se imam zahvaliti, da sem še živ. Na njo se spominjam noč in dan, njej se priporočam in jo prosim, da me varuje vsega hudega. Vas pa prosim še, ljuba mati, spominjajte se me pri sv. maši, ker jaz ne morem iti k službi božji, pa tudi nimam časa. Prav lepo Vas pozdravim ter Vam želim vse najboljše!

Vaš hvaležni sin

Gašpar.

dili Przemysl, bi nanovo zgrajena trdnjava ne bila tako velika važnosti, kakor je n. pr. Antwerpen in Lüttich za prodiranje angleško-franc. armade, kajti Przemysl ne zapre cest in železnice, ki peljejo proti severu in proti severu-izhodu, kakor omenjeni belgijski trdnjavi. Do sedaj ni bil tisti, ki je gospodoval nad Przemyslom, zajedno neomejen gospodar cele Galicije, in tako tudi naprej ne bo. Rуска armada, ki je sedaj oblegala Przemysl, je odslej prosta za druga vojna podvzeta. To je sicer res. Da bi pa bila taka ojačenja odločilnega pomena, se tudi po padcu trdnjave Antwerpen ni potrdilo, kajti dosti je še drugih protisredstev, s katerimi se moremo ubraniti pred takimi ojačenji.

Ruska zahvalna služba božja.

Petrograd, 24. marca.

Uradno poročilo ruskega generalnega štaba o udaji Przemysla se glasi: Dne 22. marca so ruske čete zavzele trdnjavo Przemysl. V glavnem stanu vrhovnega poveljnika se je ob navzočnosti carjevi, generalisima velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča in celega generalnega štaba vršila zahvalna služba božja.

Denar so pred udajo uničili.

Trdnjavska posadka je tik pred udajo uničila ves papirnati denar, ki je znašal mnogo milijonov K. Denar je bil last državne blagajne in trdnjavske posadke. Vsako število bankovca so natanko zapisali v poseben zapisnik, katerega je zrakoplovec potem še odnesel iz uničene trdnjave. Ves denar so po izvršenem zapisovanju sežgali.

Zadnje povelje Kusmaneka.

Berolin, 25. marca.

Listu „Lokalanzeiger“ se poroča iz Kodanja: Poveljnik trdnjave Przemysl, general Kusmanek, je izdal dne 18. marca sledeče povelje:

„Vojaki! Že pol leta se borimo mi, kakor tudi drugi sinovi vseh narodov, naše drage domovine s sovražnikom, ne da bi opešali. Z božjo pomočjo in z Vašo hrabrostjo se mi je posrečilo vključiti vsem sovražnim napadom, vključiti mrazu in pomanjkanju, držati trdnjavo. Zaslužili smo si že v najvišji meri hvaležnost najvišjega poveljnika naše armade in hvaležnost ter priznanje naše domovine, kakor tudi visoko spoštovanje sovražnika. Na tisoče src bije za Avstrijo in milijoni čakajo na poročila od Vas. Pišem zdaj svoje zadnje povelje. Čast naše armade in naše očetnjave zahteva: Hočem vas sedaj voditi, da prederemo sovražni obroč in potem hočemo tako dolgo korakati, dokler se ne združimo z našo armado, ki se nahaja v boju v naši bližini. Nahajamo se pred veliko bitko, kajti sovražnik bo napel vse svoje sile, da ne izpusti vaje iz rok. Zaradi tega Vas more vse prešinjati misel: Naprej! Vedno naprej! Vojaki, vse kar se vam postavi v bran, mora biti uničeno. Razdelili smo že zadnjo zalogo živeža. Čast domovine in naša lastna čast nam prepoveduje, da bi padli po teh hudih, častnih in zmagonosnih bojih kot lahko pridobljeni plen sovražniku v roke. Izvojevati si moramo izhod iz trdnjave, kar bomo tudi storili.“

General Kusmanek obdrži svojo sabljo.

Kristianija, 24. marca.

List „Aftenposten“ poroča iz Petrograda: Po udaji Przemysla so Rusi generalu Kusmaneku in njegovi častnikom izkazali vso čast. Ruski častniki so se čudili vstrajnosti in junaštvu trdnjavskega poveljnika. Ko je hotel general Kusmanek odložiti svojo sabljo, so mu Rusi odgovorili: „Gospod general! Pol leta ste se ustavljali. Rusija želi, da si ohranite svoj meč. Vedno ste nam bili junašk in vitešk sovražnik.“

Obitelj generala Kusmaneka.

Obitelj branitelja przemyslske trdnjave, generala Kusmaneka, je bila že od začetka vojske nastanjena v mestu Rab (v zahodni Ogrski). Generalova soproga, omožena hčerka in generalova svakinja so v mestu splošno priljubljene. Mnogo mož iz mesta Rab se je borilo v Przemyslu. Družine teh vojakov so skušale po posredovanju generalove soproge dobiti poročila o svojih dragih. A gospa tem željam ni mogla ustreči. Saj še sama več kot mesec dni ni dobila nobenega pismenega poročila od svojega soproga. V svojem zadnjem pismu je general zagotovil svojo družino, da bo vsak posameznik v Przemyslu izvršil do skrajnosti svojo dolžnost. Ko je dne 22. marca generalova gospa dobila poročilo, da se je trdnjava udala, je bila izredno presenečena. Dne 24. marca je dobila gospa brzojavko od svojega moža, ki je že bila oddana po udaji. General Kusmanek ji sporoča, da se dobro počuti.

100.000 proti 25.000 mož.

„Rotterdamse Courant“ poroča iz Londona, da je po poročilih, ki so došla iz Petrograda, štela ruska oblegovalna armada pred Przemyslom 100.000, avstrijska posadka v Przemyslu pa samo le 25.000 mož.

Kam bo šla oblegovalna armada?

List „Nieuwe Rotterdamse Courant“ javlja iz Petrograda, da namerava rusko armadno vodstvo 50 tisoč mož przemyslske oblegovalne armade poslati preko Tarnova proti Krakovu, 40.000 mož pa proti Užoku in Lupkovu.

Berolinski list „Vossische Zeitung“ pa pravi, da bo oblegovalna armada najbrž poslana v južno-izhodno Galicijo, da ojači rusko armado pri Stanislavu in Černovicah.

Bolezni v Przemyslu.

Trdnjavska posadka je bila poprej večinoma čila in zdrava. Zadnji teden pred udajo pa je bilo moštvo vsled strahovitega pomanjkanja, od glada tako izmučeno, da se je skoro vsak drugi mož nahajal v bolnišnici. Pred zadnjim izpadom na Jožefovo se je razdelilo med moštvo zadnji dve meseni konzervi. Vse se je vrglo z velikim gladom na izročena jedila. Marsikateri želodec ni bil več v stanu, sprejeti zavžito hrano. Mnogo ljudi je vsled tega zbolelo in celo mnogo umrlo. Konje so že davno vse poklali in zavžili, konečno so še prišli na vrsto konji generalov. Zadnje zaloge ovsa se je zdrobilo in ob enem z konjskim mesom izročilo lačnim ljudem za čas, ko še je trdnjava udala, da vstrajajo vsaj do časa, ko bodo morali Rusi skrbeti za njih živež. Trdnjavskemu poveljniku generalu Kusmaneku so neko nedeljo prinesli pečene-ga goloba-pismonošo. To je bil v trdnjavi poleg konjskega edini kosček mesa. Vzgodni poveljnik pa je pečenko odklenil in jo poslal težkemu bolniku v bolnišnici.

Przemysl na borzi.

Kaipada so se obiskovalci dunajske borze dne 23. t. m. veliko bavili s padcem Przemysla, vendar dogodek ni tako učinkoval na borzijance, da bi jim vzel trezno prevdarnost. Trgovina je ostala mirna in je vsled uspeha vojnega posojila v Berlinu kazala celo vspenjajočo tendenco.

Obleganja.

Nemci so 1. 1870 oblegali Pariz 132 dni, Plewna se je 1. 1877 držala 94 dni. Port Artur je bil oblegan 327 dni. Odrin je ključoval 143 dni, Antwerpen samo 9 dni. Przemysl se je držal 133 dni.

Avstrijsko-rusko bojišče. Velikanska bitka v Karpatih.

Dočim so bili napadi Rusov doslej namenjeni za obrambo njihovih ogroženih kril pri Dukli in v zahodni Galiciji ter Bukovini, so naperili sedaj vse svoje delovanje proti železnicam ob Lupkovem, Užoškem in Vyskovskem prelazu. Dosedaj smo jih že večkrat odbili. Očividno je, da se uvaja nova velikanska bitka, o katere izidu se sedaj še ne more govoriti. Boj, ki se je pričel v petek dne 19. t. m. ponoči, še vedno divja. Skoro gotovo so Rusi dobili ojačenja od svojih čet v izhodni Galiciji, ker so tam prenehali z napadi.

Rusi o karpatskih bojih.

Ruski list „Ruskoje Slovo“ opisuje silne vojne težkoče v karpatskih bojih, ki so mnogo večje, kakor one v Izhodni Prusiji. Avstrijske čete zaslužijo za svojo vstrajnost in junaštvo popolno občudovanje, katerega jim tudi sovražnik ne more odreka. Avstrijskemu armadnemu vodstvu se mora izreči priznanje, ker se mu je posrečilo vnovič zbrati armade in z njo napadati. Avstrijske čete so bile za zimsko vojsko dobro pripravljene, vsled česar se jim je obetal uspeh, dočim je bil položaj Rusov splošno neugoden. Načrt avstrijskega armadnega vodstva z nenadnim udarcem uničiti rusko armado, se sicer ni posrečil, kar je zlasti zasluga junaštva generala Brussilova. Vključ temu še pa ta načrt ni z daleka rešen.

Ruski nameni v Karpatih.

Ob celi karpatski bojni črti so pritisnili Rusi z velikanskimi silami ob naše čete. Njih namen je, da bi prodrli našo bojno črto. Naše čete so dosedaj branile z neprimernim junaštvom svoje postojanke. Rusi imajo velikanske izgube. Ponekod ležijo ruski mrličji dva metra visoko.

Odločitev v Karpatih.

Dunaj, 24. marca.

Vojni poročevalci poročajo: Velika bitka v Karpatih traja z vso srditostjo nadalje. Keđaj pade odločitev, se ne more reči.

Ob prelazu Lupkov.

Budimpešta, 23. marca.

Listu „Magyar Hirlap“ se poroča iz Homone na severnem Ogrskem z dne 23. marca: Na sev. strani Mezölaborača ob cesti od Čizne proti prelazu Lupkov, so se vršili v noči od včeraj na danes zelo hudi boji, ki so se še tudi danes nadaljevali s tako srditostjo, da nimajo v vojni zgodovini primere.

Užok, Koniečna in Vyskov.

Kakor smo v pondeljki „Straži“ poročali, so Rusi po noči od 19. na 20. marca nenadoma pričeli s silnimi napadi na našo karpatsko bojno črto med prelazom Užok in sedlom Koniečna. Bitka se še na tem prostoru z neomejeno srditostjo nadaljuje. Izhodno od te črte, pri prelazu Vyskov, so se tudi pričeli hudi boji. Naše čete so blizu Vyskova zasedle važno višino. Borbe pri Užoku, Koniečni in Vyskovu imajo sedaj značaj borbe za posamezne dobro utrjene postojanke. Vsled tega ni pričakovati, da bi se karpatska bitka že kmalu odločila. Pričakovati smemo, da se naša karpatska bojna črta ne bo nam v škodo spremenila, dasiravno naskakuje sovražnik z veliko srditostjo in številno premočjo. Dne 21. in 22. marca so naši pri Užoku, Koniečni in Vyskovu ujeli 4000 Rusov.

Ruski poraz pri Černovicah.

Budimpešta, 23. marca.

Listu „Az Est“ se poroča iz Černovic: Naše čete so napadle Ruse iz dveh različnih smeri. Rusi so se vstrajno borili. Konečno so pa zmagali na celi črti bajonetni napadi naših čet. Rusi so zbežali proti izhodu. Bežeči Rusi se niso mogli postaviti v bran našim napadom iz severne smeri. Od zadaj je pa prišla naša pehota bežeče Ruse. Rusi so bili hudo poraženi, čeprav je ruska artilerija storila vse, da bi položaj za Ruse vsaj nekoliko zboljšala. V bojih pri Černovicah je bilo do večera ujetih 200 Rusov, med njimi več častnikov.

Rusi izgnani iz Memela.

Mesto Memel, katero so Rusi zadnji teden zasedli, so morali zopet zapustiti. Poroča se, da se je upada v Memel udeležil tudi francoski general Pau, kar pa ni prav verjetno. Nemške čete so zasledovale iz Memela pregnane Ruse ter jih ujele čez 3000.

General Borojevič.

Sedanje vojno poročevanje, v kolikor ni uradno, je skoro izključno v nemških rokah. Celo v avstrijskem poročevalnem stanu je, kolikor vemo, samo en slovanski poročevalec. Da je prišel v nemški poročevalni stan vsaj en Čeh, za to se je nemški cesar Viljem sam zavzel. Zato se ni čuditi, da jako veliko čitamo, kaj se godi v nemški armadi, da se — ne dvomimo, da zaslužno — hvalijo nemški vojskovodje in generali, a o naših avstrijskih čitamo le malo ali pa nič. In vendar vemo, da naši vojskovodje ne ostajajo za nemškimi, ampak da imamo tudi mi svoje Hindenburga, ki izvršujejo umetnost, katere še tudi slavljene Hindenburg ni izvršil, namreč da zadržujejo z neznatnimi četami dvakrat ali trikrat močnejše ruske čete ter jih potiskajo nazaj. To umetnost izvršuje n. pr. sedaj v Karpatih avstrijski Hindenburg, in več kot Hindenburg, general Svetozar Borojevič. O njem, čeprav je zaveden Hrvat, pišejo celo madžarski listi zelo laskavo. Tako čitamo v „Pesti Naplo“:

Najbolj priljubljen vojskovodja naše monarhije vodi boje v Karpatih. Iz svojega glavnega stana razpošilja vsa povelja in vodi usodo tisočev ljudi. Dan za dnevom gre skozi to mesto neizmerno brzojavk, ogromno število vlakov, brzi avtomobili, letalni stroji in vsa novodobna občila, ki jih imamo, da čim hitreje nosijo vesti z bojišča v glavni stan in zopet nazaj. Ta duhoviti general vrši svojo nalogo na najpopolnejši način. Vsakdo, ki mu je pridelen, opravlja svoj posel, ne da bi križal tuje račune ali posegal v delokrog kogarskoga drugega. Sobe, v katerih posluje glavni štab, izgledajo kakor delavnica kakšne velike tovarne. Tu je vse polno vojakov in vojaških uradnikov, ki so ves dan zaposleni z izdelovanjem načrtov in nalog, ki jih daje poveljnik. Praga teh sob ne more prestopiti noben meščan. Tujci pa se temu posloplju ne morejo niti približati, ker je od vseh strani obdano z močno stražo, ki vsakogar, ki bi se hotel poslopju približati, ustavi ter zahteva izkaznico. In vsakdo, ki je prišel v to zgradbo, se vrača ob strogem spremstvu straže. Mesto, ki se v njem že nekaj mesecev nahaja glavni stan, je bilo preje docela neznatno ogrsko malo mesto. Vedelo se je o njem samo toliko, da so se tam dogajali burni prizori ali vršili burni shodi. Prometa sploh v tem mestu ni bilo. Sedaj pa je temu docela drugače. Mesto je vedno polno ljudstva, promet zelo bučen. Na glavni ulici mesteca se vsak dan dvakrat, opoldne in zvečer prikaže general Borojevič in njegov pojav vzbudi vselej veliko pozornost. Če pridejo ministri, da se informirajo o kakšni važni vojni stvari, če obišče glavni stan kak odličen visoki častnik ali diplomat, ga občinstvo niti ne opazi. Za take obiske ni več nobenega zanimanja. Čez to mestce je drlo že mnogo vojnih grozot, pa se je že vsemu privadilo. Toda, če se prikaže Borojevič, pa se gledalstvo razburi in zainteresira. Vse je zanj navdušeno in vsakdo obožuje tega odličnega generala, ki je nasproti vsakomur uljuden in priazen. Vsi zaupajo in verujejo v njega ter napeto sledijo njegovemu delovanju, in vselej, kadar se prikaže, nastane v prebivalstvu neko posebno napeto pričakovanje.

Borojevič silno mnogo dela in zato se tudi jako rad izprehaja. Tudi tedaj, ko je v fronti, hodi na svoj vsakdanji izprehod po cele tri ure. Zelo rano vstaja in po preprostem zajutruku prične delati na svojih zemljevidih. Pozna v Karpatih vsako točko, vsak grič, vsak klanec, vsako visočino in brdo, vsak ovinek in vsako stezo. V svojem delu je odločen in s guren in ve z gotovostjo, kje bo Ruse dobil v past. Nad vse miren je, trezen in moder. In ljudstvo prav dobro pozna vse njegove vrline, tako, da zadostuje, če se samo prikaže, da že vsakdo prične upati najboljše. Borojevič ima tudi med meščanstvom nekaj prijateljev. Ta veliki vojak ni enostranski; vse ga zanima, in kadar se pogovarja z voditelji civilnih oblastev, se opaja, da je o vsem točno obveščen. On je mož hitrih činov. Vselej ob določenem času pride k oknu in občinstvo ga pri tej priliki vedno čaka, da mu s svojimi pozdravi pokaže svoje najgloblje spoštovanje. Nikoli ne gre sam na izprehod, ampak vedno v družini enega ali dveh častnikov svojega štaba. Njegovo obnašanje je vedno vojaško, obraz pa jasn in poln veselja. Nikdar še ga niso videli temnih lic in nagrbčenega čela. Njegove oči so svetle in žive ter odsevajo dobroto njegove duše. Njegove kretnje so vedno živahne in prijetne. Vsakdo pozna v njem vojaka ljudomilih in gorkih čustev, dočim je v službi izredno strog in neizpros.

Njegovi šolski tovariši pripovedujejo, da je že v vojaški šoli kazal posebno spretnost in poseben talent za taktiko. Pri vsaki vojni igri je bil vselej zmagovalec in je svoje tovariše vedno prekašal. Večkrat se je zgodilo, da so ga pozvali rešiti kakšno zamotano vojno igro. Pripetilo se je ne samo enkrat, da je ob taki priliki premagal svojega lastnega profesorja.

Nemško-francosko bojišče.

Napad nemških zrakoplovcev na Pariz.

Pariz, 22. marca.

„Agence Havas“ javlja: V nedeljo, dne 21. t. m., ob 1. uri po noči, so pariške vojne oblasti opozorile prebivalstvo Pariza, da preti mestu napad nemških zrakoplovov. Trobente požarnih bramb so takoj naznanile prebivalstvu prihod nemških zrakoplovov. V mestu in bližnji okolici so hitro ugasnili vse luči. V pariškem predmestju Asnieres so bombe, katere so vrgli nemški zrakoplovci na zemljo, zbudile prebivalstvo iz spanja, ki je hitelo na ulice in je razločno videlo nemške zrakoplove. Slišalo se je še celo šumenje motorjev. Škoda, ki so jo povzročili nemški zrakoplovi, je baje neznatna. Bombe so bile dva čevlja dolge in napolnjene z bencinom.

Francija vpoklicuje rezerve.

Francoski listi poročajo, da namerava francoski vojni minister Millerand vpoklicati rezerve iz kolonij letnikov 1890 do 1887; ob enem bo vpoklical pod orožje tudi one moške teh letnikov, ki so bili pri prvih naborih spoznani za nesposobne, a so jih pozneje pri naknadnih naborih potrdili.

Novi šef angleškega generalnega štaba.

General Sir William Robertson je imenovan za šefa angleškega generalnega štaba. Sir William Robertson je 55 let star.

Podmorski boji med Nemci in Angleži.

Novi način podmorskega boja.

Drzni nemški podmorski čoln štev. 28, ki se je v podmorskem boju že tolikokrat imenoval, je ustavil na morju angleška parnika „Zaanstroom“ in „Batavia“ ter ju pripeljal v belgijsko luko Zeebrugge. Parnika sta vozila mnogo živih.

Nemški podmorski čolni pri Gibraltarju.

Kolin, 22. marca.

Listu „Kölnische Zeitung“ se brzojavlja iz Madrida: Španski list „El Debate“ je izvedel iz zanesljivega vira, da se nahajata v vodovju pri Gibraltarju dva nemška podmorska čolna, ki sta zasledovala dve angleški vojni ladji. Nemška podmorska čolna sta prišla le nekaj ur prepozno. Angleškim oblastim je bilo vse to znano, a so o tem strogo molčale. — (Gibraltar je angleška trdnjava na južnem delu Španije in morska ožina, ki loči med Afriko in Evropo Atlantsko morje od Sredozemskega morja.)

Boj za Dardanele.

Odkar so se pred vhomom v Dardanele potopili dve angleški in ena francoska bojna ladja ter je 6 ladij bilo od turških strelcev tako poškodovanih, da so morale zapustiti bojno torišče, je borba za Dardanele za nekoliko časa potihnila. Angleži in Francozi imajo pred Dardanelami 18 bojnih ladij. Domneva se, da sovražno brodovje sedaj ne bo poprej znova ponovilo napada na dardanelske utrdbe, dokler se zopet ne ojači po novih ladjah. Ob novem napadu bodo Angleži in Francozi skoro gotovo skušali izkreati svoje čete na polotoku Galipoli in na azijski strani Dardanel,

ter napasti turške utrdbe tudi s suhe zemlje. Turki sedaj pridno utrjujejo dardanelsko morsko obal ter spravljajo nove težke topove v utrdbe. Ob cestah pa imajo narejene posebne tire za prevažanje težkih topov in možnarjev. Baterije navadno menjajo svoje postojanke, da jih tako sovražnik ne more popolnoma izslediti. Obrambna in utrjevalna dela vodijo nemški častniki in inženirji. Turki imajo, kakor se poroča iz Aten, na polotoku Galipoli ob Saroškem zalivu 40.000, na evropski strani Dardanel 80.000 in na azijski 50 tisoč mož.

Novi poveljnik pred Dardanelami.

Med Francozi in Angleži pred Dardanelami ni več pravega soglasja, dasiravno časopisje trosporazuma na zunaj slika, kako so zavezniki med seboj složni. Švicarski listi so dobili od verodostojne strani poročilo, da je prišlo med francoskim admiralom Guepratte in angleškim poveljnikom admiralom Cardenom radi načina napadov na Dardanele do ostrega spora. K temu se je še pridružila velika nesreča, da so se potopile tri, po nekaterih vesteh celo štiri bojne ladje. Na Angleškem se je javno mnenje obrnilo proti admiraliteti. Ljudstvo, posebno v Londonu, je silno razburjeno vsled velikanskih izgub pred Dardanelami. Značilno je, da javnost sploh ne verjame poročilom admiralitete, kakor da bi bili oklopnici „Ocean“ in „Irresistible“ zažele ob mine in se vsled tega potopile. Splošno se sodi, da so obe ladji potopile turške granate. Admiral Carden je bil brzojavno pozvan od angleškega mornariškega ministrstva, naj odloži poveljstvo nad operacijami ob Dardanelah. Na njegovo mesto je bil imenovan konter-admiral Rodeck, kateri namerava napadalni načrt na Dardanele popolnoma spremeniti.

Pred Carigrad!

Na krovu angleške ladje „Queen Elisabeth“ se je vršilo pred nekaterimi dnevi vojno posvetovanje, ki so se ga udeležili vsi angleški in francoski admirali. „Ruskoje Slovo“ poroča, da so admirali sklenili, da se napad na Dardanele tako dolgo ne obnovi, dokler se ne bo izkrcalo na polotoku Galipoli dovolj čet, ki bodo v stanu napasti Turke tudi s suhe zemlje. Iz Saroškega zaliva nameravajo zavezniki poslati močno armado po najkrajši poti pred dardanelsko obal. Istočasno pa bodo bojne ladje skušale s silo udrjeti skozi Dardanele v Marmarsko morje proti Carigradu. To so po mnenju vojaških strokovnjakov načrti, ki so še sedaj neizvedljivi, Turki pa imajo poleg tega tudi Marmarsko morje močno utrjeno.

Predno pa so Angleži in Francozi znova začeli napadati Dardanele, se že francoska, angleška in ruska javnost zopet znova krega, čegav bo Carigrad in Dardanele. Časopisje trojnega sporazuma že deli — dardanelski vojni plen. Rusi z vso silo reklamirajo Carigrad in Dardanele za se, Angleži in Francozi pa po večini pišejo, naj ostanejo Dardanele in Carigrad mednarodna last pod skupno upravo.

Rusko črnomoško brodovje se je dne 20. marca nenaadoma pojavilo ob izhodni obali Bospora. Ali bodo Rusi tam izkrcali čete, ali bodo obstreljevali z ladij tamošnje turške bosporske utrdbe, še sedaj ni znano.

Grški otoki zasedeni.

Pariški listi poročajo, da francosko-angleško brodovje ni zavzelo samo otokov Tenedos in Lemnos, ampak tudi Imbros in Samothrake. Usoda teh otokov se bo baje odločila še le pri mirovnem sklepu.

Grki proti Angležem.

Grško časopisje se huduje, da so se francoske in angleške čete, določene za boje v Dardanelah, izkrcale na grških otokih Lemnos in Tenedos. Zraven se izraža bojazen, da Angleži po svoji stari navadi ne bodo več zapustili zemlje, na katero so enkrat stopili. Proti Venizelosu, ki je pripustil izkrcanje in to grški javnosti popolnoma zamolčal, se dviga nevolja.

Obstreljevanje Dardanel združuje Balkan.

Carigrad, 20. marca.

Carigradski list „Tasvir-Efkia“ piše na uvodnem mestu: „Poskus trosporazuma prodreti skozi Dardanele pred Carigrad, je ustvaril popolnoma nov položaj v tej veliki vojski. Vsled upravičenega razburjenja, ki se je glede vprašanja Dardanel polastilo nepristranskih držav, ni izključeno, da izročijo nepristranske balkanske države trosporazumu odločen poziv z zahtevo, da morajo ostati Dardanele v turški oblasti. Obstreljevanje Dardanel je že sedaj povzročilo politične učinke, ki se popolnoma krijejo s turškimi interesi. To dejstvo je tako dragoceno, da se mora s posebnim povdarkom pibiti.“

List „Tanin“ naglašja, da je imelo obstreljevanje Dardanel za posledico, da sta se vsled skupnosti interesov glede vprašanja Dardanel zblížali Bolgarija in Rumunija. List navaja besede rumunskega politika, ki se je izjavil, da bi pomenjalo za Rumunijo kako drugo, neturško gospodstvo nad Dardanelami znosno politično in gospodarsko suženjstvo. Končno piše „Tanin“, da bo vprašanje Dardanel združilo tesno Turčijo, Rumunijo in Bolgarijo.

Spor med Japonsko in Kitajsko.

Japonska armada pripravljena na odhod.

Petrograd, 22. marca.

V Mandžurijo prihajajo neprestano japonske čete. Kakor se poroča listu „Ruskoje Slovo“ iz Pekin-ga, se je že doseglo v pogajanjih med Japonsko in Kitajsko glede nekaterih točk sporazumljenje. V vseh točkah pa, ki se tičejo neodvisnosti Kitajske, vstrajata obe državi trdno na nasprotujočem si stališču. Dne 21. t. m. je bila Kitajska obveščena o demonstraciji japonskega vojnega brodovja. Japonska armada je pripravljena na odhod. Če bi v teku tedna ne prišlo do sporazuma, je zažugala Japonska, da bi pričela s sovražnostmi, toda tudi sleherni Kitajec je pripravljen, se boriti in umreti za domovino.

Japonska mobilizira vojno brodovje.

Berolin, 22. marca.

Listu „Nationalzeitung“ se poroča iz Kodan-ja: Japonski cesar je zaukazal mobilizacijo vsega japonskega vojnega brodovja. Poslanikom trosporazuma v Tokiu je japonska vlada uradno naznanila, da se gre le samo za preodvratno odredbo.

Amerika zahteva podaljšanje japonskega ultimata.

Stockholm, 22. marca.

Ruskemu listu „Rieč“ se poroča iz Pekin-ga: Poslanik Združenih držav Severne Amerike v Tokiu je izročil v imenu svoje vlade Japonski pismeno zahtevo, v kateri se zahteva od Japonske, da mora japonska vlada podaljšati rok ultimata, katerega je stavila kitajski vladi in ki poteče z 25. marcem.

Uporaba vojnih ujetnikov.

C. kr. ministrstva so ukrenila, da se naj vojni ujetniki kolikor mogoče uporabijo za poljedelska obdelovalna ali melioracijska dela, kakor tudi za zgradbo cest. Vojaška uprava je skrajno ugodljivo privolila v oddajo vojnih ujetnikov za poljedelska in druga manjša dela, celo v delovnih skupinah po 30 mož.

Pogoji, pod katerimi se oddajajo vojni ujetniki, so:

1. Glede del, ki se naj bi izvršila, se za posebno važne smatrajo zgradbe alpskih cest in pa večje melioracije. Pa tudi za manjša dela se, kakor omenjeno, morejo zahtevati vojni ujetniki.

Načrti, kojih finančno pokritje je zasigurano po budgetu (proračunu), se pred vsem zamorejo začeti. Slučaji, posebno pripravi za uporabo vojnih ujetnikov, se naj, ako finančno vprašanje še ni rešeno, takoj s primernim utemeljevanjem predložijo pristojnim oblastvom; tozadevno se naj obvesti c. kr. krajni komisar v Mariboru.

2. Predpogoji za uporabo vojnih ujetnikov so nesumna pitna voda, primerna odstranitev odpadkov (stranišča), perijodična zdravstvena nadzoritev ter zdravitev po občinskem, okrajnem ali distriktnem zdravniku — o čem se je pri ministrstvu za notranje zadeve izdelalo vodilo — ter pri večjem številu delavcev naprava marodne hiše z osamljivimi prostori — glej točko d.

Oddaja vojnih ujetnikov iz okuženih taborišč je izključena. Sploh se bodo vojni ujetniki pred njih oddaji podvrgli daljši zdravstveni nadzoritvi.

Nadziranje.

Nadziranje manjših delovnih skupin (30 mož) prepustila se bo političnim oblastvom, oziroma komisijam za žetev in občinam. Pri večjih delovnih skupinah (200 mož) prevzame vojaška uprava tudi nadzoritev.

Stroški.

Od strani delodajalcev ne dobijo vojni ujetniki nobenega plačila. Vojaška uprava da vojne ujetnike brezplačno na razpolago ter nosi tudi v vseh slučajih stroške za hrano.

Delodajalci prevzamejo v vseh slučajih samo le stroške za nastanitev, kuhinjsko posodo, preskrbovanje orodja, zdravstveno nadziranje ter prevozne stroške železnice po vojaškem tarifu. Pri večjih delih v skupinah po 200 mož ter pri daljši uporabi prevzame vojaška uprava tudi postavljanje potrebnih barak (kolib) na svoje stroške in preskrbi tudi kuhinjsko posodo.

Ako se kje rabijo vojni ujetniki, naj se to naznani c. kr. krajnemu komisariju za agrarne operacije v Mariboru in sicer kakor hitro mogoče, ker se bo v najbližjih dnevih v Gradcu vršila ustmena razprava o tem predmetu.

C. kr. komisar za agrarne operacije: Sima-Gail.

Raznoterosti.

CENJENIM NAROČNIKOM! Tistim naročnikom, ki še niso poravnali naročnine za pretečeno leto, kakor tudi tistim, ki so si list letos naročili, a ga še niso plačali, smo napravili na ovitke današnje številke rudeč križ, z namenom, jih opozoriti na dolžnost, da naročnino čimpreje poravnajo. Če bi

se bila kje vrnila neljuba pomota, se prosi, da se nas o tem obvesti.

Vse cenjene naročnike, prijatelje in čitatelje pa prosimo, da agitirajo za list, ki je spodnještarskim Slovincem v sedanjih resnih časih dvakrat potreben.

Slovinci! Slovenke! Slovenska Straža vas kliče!

Vsi, ki ljubimo svoj rod in svojo domovino, udeležimo se velikega dobrodelnega podjetja:

velike efektne loterije Slov. Straže,

katere čisti dobiček je namenjen ubogim otrokom in sirotam naših padlih junakov in invalidom.

Loterija obsega 1715 dobitkov v skupni vrednosti 20.000 K. Dobitki so sledeči: 1 glavni dobiček v vrednosti 5000 K, 1 glavni dobiček v vrednosti 1000 K, 1 glavni dobiček v vrednosti 500 K, 1 glavni dobiček v vrednosti 300 K, 1 glavni dobiček v vrednosti 200 K, 10 dobitkov v vrednosti po 100 K, 50 dobitkov v vrednosti po 50 K, 50 dobitkov v vrednosti po 20 K, 100 dobitkov v vrednosti po 10 K, 1500 dobitkov v vrednosti po 5 K. Srečka stane samo 1 K. Zrebanje se vrši že 31. maja 1915. Srečke prodajajo razne trafike in trgovci, naročajo se pa tudi v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Segajte takoj po srečkah! Dokažite vsi, da v nas še ni zamrla narodna zavest in človekoljubnost!

Ustoličenje mil. g. stolnega dekana Jožefa Majcen se je vršilo včeraj dne 25. marca na prav slovesen način. Ob 9. uri se je pričel cerkveni obred, ki je trajal blizu eno uro in ga je opravil prevzvišeni knezoškof dr. Mihael Napotnik sam. Nato je novi g. stolni dekan daroval prvo svojo pontifikalno mašo, pri kateri se je proizvajala z orkestrom Mozartova „Krönungsmesse.“ (Sodelovali so sami priznani muzikalični strokovnjaki, kakor: č. g. Trafenik, profesor g. Družovič z gospo, profesor Beran itd. Nove mu g. stolnemu dekani pa naj Bog blagoslovi novo pot!

* **Duhovniške spremembe.** Za mestnega kaplana v Ptuj pride č. g. Janez Cilenšek, kaplan pri Sv. Lenartu v Slov. gor.; za provizorja v Ptuj je imenovan č. g. Jožef Toplak, vikar v Ptuj. Dekanijske posle ptujske dekanije vodi začasno vlč. g. Jožef Sinko, kn.-šk. duhovni svetovalec in župnik pri Sv. Lovrenču v Slov. gor.

Pomožna škola za zagrebško nadškofijo. Pappež je imenoval za pomožna škola zagrebške nadškofije kanonika dr. Jožefa Lang in generalnega vikarja dr. Premusa. Slovesno ustoličenje obeh pomožnih škofov se vrši po Veliki noči.

Koroške cerkvene vesti. Prezentirani so: Na župniji St. Andraž v Labudski dolini vlč. g. Ladislav Kaufman, župnik v Bleiberg-Greuth, na župniji Kolbnica vlč. g. župni upravitelj Izidor Meierhofer, na župniji Timenica vlč. g. župni upravitelj Roč Tojniko, na župniji Poreče ob jezeru vlč. g. J. Schmedic, župnik v St. Ilju ob Dravi, na župniji Šmartin na Dholici vlč. g. župni upravitelj Anton Štrifot. Razpisana je do dne 17. aprila 1915 župnija Lipa nad Vrbo.

Olajšanje posta na veliko soboto v koroški škofiji. Na prošnjo prevzvišenega kneza in škofa krškega so sveti Oče olajšali post na veliko soboto tako, da je od poldneva naprej, vstevši južno popoldne, dovoljeno jesti meso in si od poldneva naprej tudi ni treba več pritrpati. S tem je ustrezno razmeram na Koroškem in že večkrat izraženim željam ter priča iznova, s kakšno skrbnostjo in natančnostjo da ustreza katoliška Cerkev časovnim razmeram.

Cerkev in politika. V celjski evangelijski cerkvi se bo vršila dne 31. t. m. 100letnica rojstva nemškega politika in kanclarja Bismarcka.

Iz davčne službe. Finančno deželno ravnateljstvo je imenovalo davčne oficiale: Jožefa Šaha, Hinko Drolenica, Rudolfa Müllerja, Hinko Škrajnarja, Jožefa Ježounika, Otona Primiga in Avgušтина Krenika za davčne oskrbnike.

Leonova družba. V sedanjih resnih časih ne smemo zanemariti kulturnega dela. Zato opozarjamo na prenovljeno Leonovo družbo, ki ima po svojih novih pravih namen „gojiti književnost v prosepah krščanske kulture“. Vsak zaveden Slovenec naj bi bil član Leonove družbe. Za neznatno letnino 6 K bodo člani razen velezanimive aktualne revije „Čas“ prejeli še tri knjige, med njimi eno leposlovno. Novi člani se sprejemajo še do konca tega meseca.

Deželni glavarji pri ministrskem predsedniku. Na sestanku deželnih glavarjev alpskih dežel dne 13. marca v Gorici se je sklenilo, da gre posebno odposlanstvo glavarjev na Dunaj k osrednji vladi in ji osebno razloži stališče goriškega sestanka, posebno z ozirom na gospodarske zadeve južnih dežel. V odposlanstvo so bili izvoljeni kranjski deželni glavar dr. Šusteršič, štajerski grof Attems in goriški dr. Faidutti, ki so dne 23. marca bili sprejeti pri ministrskem predsedniku grofu Stürgkhu v navzočnosti notranjega ministra barona Heinolda. Deželni glavarji so v

pogovoru, ki je trajal skoro dve uri, ministroma razložili, da 240 ali 300 g moke na dan za prehrano ene osebe nikakor ne zadostuje in je iz tega oziroma neobhodno potrebno, da se za prehrano prebivalstva preskrbi večji privoz živil. Glede poljskega dela je deputacija izjavila, naj se posebno upošteva, da kmet za obdelavo svojega polja neobhodno potrebuje dovolj konj in govede. Pri rekviziciji živine naj se ta dragocena pomoč našega kmeta štiti in kolikor mogoče izloči iz rekvizicije. Ako se bo to zgodilo, bo še le mogoče našim bornim delavskim silam na deželi letos v veliki meri pravilno obdelati in izkoristiti zemljo. Ministra sta izjavila, da se še danes ne more poročati o množini moke in koruze, ki se namerava dati deželam na razpolago. Vlada še namreč nima natančnih podatkov o količini moke in žita, ki ga dobi na razpolago za prehrano prebivalstva po deželah. Ministrski predsednik je naznanil, da se v kratkem izda naredba glede uravnave uporabe moke in kruha. Posameznim cesarskim namestništvom bo na prosto dano, da radi kontrole te uporabe vpeljejo krušne nakaznice sploh za cele dežele, ali pa le za kraje z večjim številom prebivalstva.

Zaradi moke in žita. Dež. glavarja namestnik dr. Jankovič nam piše: Ko sem zaradi uporabe moke in žita v poljedelskem ministrstvu posredoval, sem izvedel: Na vsak način 1. nobenemu kmetu ne bodo brez odškodnine ničesar vzeli. 2. je neresnica, da bi kmetje živež morali deliti z lenimi nemarniki, ampak če bi se moralo kaj dajati, kar pa pri naših razmerah ni verjetno, potem se bo moralo vse plačati in sicer tako visoko, kot je začasna cena; 3. ne bo noben kmet kaznovan, če bo z dovoljenjem okr. glavarstva za se in svojo rodbino več moke porabil, ker so to že na Dunaju uvideli, da tam, kjer ni drugega živeža (tižol so ponekod prodali, krompir pa ni obrodil) se sme toliko moke zavživati, da zamore mož delavec ali žena ostati krepka in za delo sposobna; 4. da se je ta odredba predvsem izdala, da se stopi žitnim oderuhom na kurja očesa in 5. da pa splošni sedanj položaj zahteva, da se z živili po možnosti varčuje. Seveda se sme žito tudi uporabljati za mlade prasce in kuretnice. Skratka, živite, kot ste doslej vajeni, dajajte težakom, kar so doslej dobivali, ne govorite veliko o tem, kako ravnati, da ne bo neutemeljenih, zahrbtnih naznanil.

Cesar in črni vojni kruh. Iz Dunaja poročajo: V zadnjem času so tudi cesarju po njegovi želji prinesli na mizo vojni kruh. Ker se je pa ta izkazal za pretežkega, peko sedaj za cesarja v dvorni pekarni kruh iz bele moke. Za vse druge v Schönbrunn se stanujoče člane vladarske rodbine dobavljajo navaden vojni kruh.

Katoliška in pravoslavna Velikonoč. Katoliki obhajajo letos Velikonoč po gregorijanskem koledarju dne 4. aprila, pravoslavni po julijanskem koledarju dne 22. marca, torej obhajajo letos katoliki in pravoslavni Velikonoč isti dan.

Prepovedane pisanke. C. k. namestnija je prepovedala barvanje jajc, ali napravo takozvanih velikonočnih pisank (rmenic). Prepoved velja za celo deželo in sicer za trgovine kakor tudi za zasebne hiše. Prestopke zoper to prepoved bo kaznovala politična oblast prve instance (okrajna glavarstva).

Pecivo ob Veliki noči. Uradno se nam naznanja, da je glasem ministrske odredbe z dne 30. januarja 1915 strogo prepovedano pri izdelavi peciva za Veliko noč rabiti več nego 50% pšenične ali ržene moke. Če vzamete za kruh n. pr. 5 kg pšenične, se mora druga polovica moke, potrebna za peko, nadomestiti z 5 kg koruzne ali ječmenove moke. Ista mera velja pri peki rženega kruha. Ta odredba ne pride v poštev samo pri pekih, ampak tudi v domačih gospodinjstvih. Prestopke te odredbe bo kaznovalo okrajno glavarstvo.

Žganje in krompir. Iz Črnovic poročajo: Vsled velikih zalog krompirja v Bukovini je 23 poljedelskih izdelovalnic žganja zopet pričelo z obratom, ki so ga za časa ruskega upada ustavile. Rusi so pri svojem zadnjem upadu v Bukovino razdrli deset žganjarn, 26 pa zelo poškodovali. Čudno je samo, da smejo v Bukovini delati žganje iz krompirja, pri nas na Štajerskem pa ga letos primanjkuje za sadež in hrano. Ob tej priliki opozarjamo, da je štajerska namestnija naročila „Zvezi gospodarskih zadrug“ (Eggenberg, Alte Poststraße 152), naj nabavi dovolj krompirja za sadež na Štajerskem.

Semenski krompir. Kranjska kmetijska družba v Ljubljani razglša: Semenskega krompirja srednje zgodnjih vrst oneida in zborow ter nekaj ameriških vrst kakor rumeni delmeny, peachblow in pišelevec je družba letos prav malo pridelala, vsled česar se bo mogla ozirati le na hitre in manjše naročbe svojih udov. Cena semenskemu krompirju je 26 K sto kg z vrečami vred. Vrsto izbire družba naročnikom sama.

* **Snaga v trgovinah za živila.** Štajersko namestništvo razglša: Da se po možnosti zabrani prenos nalezljivih bolezni, se mora v trgovinah za živila paziti na strogo snago. Vsled tega se določa, da morajo osebe, ki pripravljajo ali prodajajo razna živila v trgovinah, pogostoma umivati si roke. Prepovedano je kupovalcem prijemati in potipati z golo roko razna živila v trgovinah. Prepovedano je prodajalcem prekajenega in drugega mesa se posluževati pri prodaji mesa gole roke, marveč se morajo posluževati vilic. Denar za kupljeno živilo se ne sme polagati na mizo, kjer se prodajajo živila, in tudi ne v roke prodajalca, ampak na posebej za to določeno ploščo iz stekla. Prestopki zoper to odredbo zapadejo

denarni globi od 2 do 200 K, oziroma se kaznujejo z zaporom od 6 ur do 14 dni.

1000 vagonov koruzne moke za Dunaj. Župan mesta Dunaj je nakupil za preskrbo mesta Dunaj z živili 1000 vagonov koruzne moke.

Krušne nakaznice na Štajerskem bodo uvedene, kakor naznanja razglas štajerske namestnije o velikonočnih praznikih in sicer samo po mestih in v večjih, zlasti industrijskih krajih. Glasile se bodo na dnevnih 200 g moke ter bodo veljale vsakokrat za en teden. Pri nakupu kruha se bo računalo 4 g moke za 5 g kruha. Izkaznice bodo razdeljevali občinski uradi, v večjih mestih pa posebne „krušne komisije“.

Živino treba naznaniti. C. kr. namestnija je odredila, da je treba županu naznaniti ne samo, ako se živina prodaja, ampak tudi, ako se pomnoži in doma pokolje.

Laneno platno in preja se podraži. Družba avstrijskih tovarnarjev za laneno robo naznanja po listih, da je prisiljena radi pomanjkanja raznih važnih potrebščin, kakor finega prediva in drugih surovin, povišati cene za laneno platno in prejo. Cena, ki se je že pred tremi meseci povišala za 10 do 15 odstotkov, se sedaj poviša, zopet za nadaljnjih 10 do 15 odstotkov.

Goljufije pri dobavi vojaških potrebščin. Časnikarski oddelek vojnega ministristva objavlja: Vojaško pravdnistvo deželne brambe in deželnoobrambovskega divizijskega sodišča na Dunaju se peča zadnji čas s celo vrsto kaznivih slučajev, ki se tičejo goljufij pri dobavi vojaških potrebščin. V prvi vrsti se gre tukaj za izdelavo in razpošiljanje čevljev, ki so bili določeni za vojaške svrhe, a so bili narejeni iz ničvrednih papirnatih odpadkov in drugih tvarin, ki bi naj nadomeščale usnje. V tem oziru niti ni treba posebej povdarjati, da je v tem brezvestnem postopanju dotičnih tvrdk ne samo goljufiv namen, ampak se tudi vojna sila naše armade s tem postavlja v občutno nevarnost. Radi tega je bilo vojaško sodišče prisiljeno, da nastopi proti temu goljufivemu postopanju. Na Dunaju, kakor tudi izven Dunaja, se je že več oseb radi goljufive dobave zaprla. Vojaške oblasti izvršujejo sedaj sporazumno z dunajskim policijskim ravnateljstvom natančne in stroge poizvedbe, da se pride temu goljufivemu početju povsod na sled in se krivci strogo kaznujejo.

Delavsko vprašanje v Italiji. Ker v zadnjih mesecih ni nikjer izven Italije dobili kakenga zasluzka, je tamkaj vse polno delavcev brez dela. V videmskem, belunskem in treviškem okraju pravijo, da je čez 100.000 delavcev, ki so druga leta šli po svetu, sedaj brez dela.

Zasluzni križec za duhovnike II. razreda na belo-rudečem traku sta dobila vojni nadkurat vlč. g. Hubert Rant, od 6. infanterijske divizije in č. g. Marko Škofič, vojni kurat pri 47. pešpolku. Častitamo!

Vojni kurat č. g. Januš Golec, čegar podlistek „Volčja dolina“ priobčujemo sedaj v „Slovenskem Gospodarju“ piše dne 18. marca č. g. prof. dr. Josipu Hohnjec: „Častitam k imendanu iz bojnega polja! — Smo še vedno že en celi mesec na griču . . . v snegu in mrazu. Rusi neprenehoma napadajo, skušajo prodreti in pri teh izpadih imajo grozne izgube. Vso karpatsko gorovje, rekel bi, je posejano z mrlji. Srčne pozdrave!“

Z zlato hrabrostno kolajno odlikovani slovenski poštni uradnik. Višji poštni oficial Reinhold Susteršič, ki je bil prideljen dunajski poštni direkciji, je bil odlikovan z zlato hrabrostno kolajno radi junškega zadržanja pred sovražnikom. Odlikovanec je rodem Slovenec.

Poslanec Malik v ruskem ujetništvu. Nemški poslanec Malik, ki zastopa v državnem zboru 10. štajerski volilni okraj Ptuj—Lipnica, se je priglasil kot prostovoljec k vojakom in se je nahajal v Przemyslu. Sedaj, ko se je udala trdnjava Rusom, je prišel tudi on v rusko ujetništvo.

Nemški socialdemokratski poslanec Liebknecht zopet na bojišču. Vodja socialdemokratske stranke v Nemčiji, poslanec Liebknecht, ki je ob začetku vojske bil kot črnovojnik prideljen pionirjem, a se je sedaj udeleževal sej nemškega državnega zbora, je zopet vpoklican kot črnovojnik pod orožje. Dne 23. marca se je odpeljal na zahodno bojišče.

Poslanec Neumann umrl. V Pragi je umrl državni poslanec Josip Neumann v starosti 63 let. Pripadal je mladočeški stranki. V parlamentu in v javnosti je slovel poslanec Neumann kot eden najodličnejših tehničnih strokovnjakov. Kot tak je postal tudi oficir francoske Akademije in častni doktor češke tehnike. Vsled svojega milega in ljubeznivega značaja je bil pokojni povsod priljubljen in njegova odkritost in poštenost mu je pridobila spoštovanje prijateljev in nasprotnikov. Poslanec Neumann je mnogo potoval. Poznal je dobro tudi naše kraje in je gojil posebne simpatije do slovenskega naroda. Bodi odličnemu možu časten spomin.

Talci v Šibeniku. C. kr. okrajno glavarstvo šibeniško razglša: Po odredbi vojaške oblasti se naznanja, da bodo vsakemu vojaškemu transportu s parobrodom ali z železnico dodeljeni talci, ki bodo s svojim življenjem jamčili za varnost prevoza. Ti talci bodo usmrčeni: 1. ako se uprejo vojni oblast; 2. ako bodo skušali uiti; 3. ako se kajbodi dogodi prevozu in se krivec ne more takoj najti.

V Trstu se je izkazalo, da so obbolele osebe za legarjem, davico in škrlatico.

Iz vojaškega življenja. Prijatelj našega lista piše od vojakov:

Kar se mene tiče, sem vedno hujši abstinent, ker vedno nalemim na kaj novega, kar mi kaže, kako strašen je naš sovražnik — alkoholizem. Seveda med vojaštvom ne smem agitirati, a toliko pa vendar vplivam, da moj spalni tovariš ne zapravi niti krajcarja. Vprašal me je, zakaj ne grem na pivo. Ljubi Tonek, še za kruh ne bo! Ja, saj res! No, če ne greš Ti, pa še jaz ne grem. Pa lepo počasi krtačo v roke, pa nad obutele in obleko! Čas mine, posteljo urediva in — spat! Teče dan za dnevom, po denar nič ne piševa, po dve kroni pa še vedno ostaneta do prihodnje plače. V garniziji ima vsak vojak vsega zadosti, še prihrani si lahko nekaj, če le ima pamet. Moja edina zaprava je — pošta. Pišem rad, žena pa tudi pričakuje vsak dan, kaj bom kaj povedal. Ko bi hoteli vsi tako ravnati, bi ne bilo nikomur treba od doma pošiljati denarja, še domu bi ga lahko pošiljali. Ta nesrečna pijača!

Italijani sejejo več pšenice. Na Italijanskem so od jeseni do sedaj obsejali 342.000 hektarjev več zemlje s pšenico kot navadno. Ozimna pšenica je dobro prezimila.

Ubegli ruski ujetniki. Iz taborišča vojnih ujetnikov v Feldbahu na Srednjem Štajerskem so pred nekaterimi dnevi ušli 4 ujeti Rusi. Dne 19. marca so jih videli v vasi Rakiče pri Cmureku. Može imajo rusko vojaško uniformo.

Saljiv nabor angleških prostovoljcev. Glasom poročila v kodanjskem listu „Politiken“ z dne 9. marca poroča „New-York Journal“, da ima zadnji razglas Angležev, ki vabi k prostovoljnemu vstopu v armado, sledečo vsebino: „V Berlin! Dežela priredi na pomlad turo v Nemčijo za nekatere športnike od 18. do 38. leta. Vse izdatke za hotele in vozne listke poravnava vlada. Dober lov! Orožje in municijo razdeli dežela zastoni. Cene ture ob Renu. Takojšnja priglasitev nujna, ker se sprejme le omejeno število (en milijon) izletnikov.“

Strahote v vojni. V neki dunajski bolnišnici leži več poljskih žensk, ki so bile pri bojih v Galiciji po šrapnelih težko ranjene. Posebno strašna je usoda dveh žen iz okraja Tarnow. Ti dve ženi, Ana Klisa in Katarina Fayt iz Glow, sta se z drugimi prebivalci skrili v jamah, da bi se obvarovali pred sovražnimi šrapneli. Tretji božični dan je streljanje ponehalo in imenovani ženski sta zapustili svoje skrišališče, da bi si preskrbeli živil. Kar naenkrat pa so zopet zagrmeli topovi in v hišo je priletel šrapnel, ki je Ani Klisi razbil obe roki in desno nogo, Katarino Fayt pa težko poškodoval in ji ubil otroka, ki ga je ravno dojila. Ano Kliso so trikrat operirali, a še je težko bolna in njeno bolesto povečuje še to, da ne ve, kam sta prišla njena uboga dva otroka in da ne ve, kaj je z njenim možem, ki služi pri vojaki.

Vojna zbirka vatikanske knjižnice. Zbirka časopisov v vatikanski knjižnici se bo za sedanje vojne na zelo interesanten način pomnožila. Vsi škofi so dobili ukaz, pošiljati vatikanski knjižnici iz časopisov svojih dijece v vse članke, ki bi mogli imeti pomen za knjižnico. In tako prihajajo dan za dnevom v Vatikan ogromne množine časopisov s članki, ki niso le cerkvi prijazni. Vatikansko zbirko časopisov je ustanovil papež Pij IX., ki je prvi med papeži priznaval pomen časopisov za znanstveni študij vseh panog.

V Italiji zmaga vojni pristaši nevtalitet. Dne 21. marca se je vršila v mestu Bolonja na Italijanskem dopolnilna volitev za državni zbor. Izvoljen je bil z 14.276 glasovi pristaš nevtalne struje, socialist Brunelli, proti liberalcu Marchesealchi, ki je dobil le 5846 glasov. Tudi v Montechio v pokrajini Reggio Emilia je bil izvoljen socialist Zibordi z 6269 glasovi

proti pristašu agrarne stranke Parodiju, ki je dobil 4671 glasov.

* Zloben odgovor. V pariškem parlamentu se je odigral med poslancem Pavlom Meunierjem in ministrom Vivianijem govorniški dvoboj. Meunier je napadel vlado, zakaj je omejila politično svobodo na Francoskem. Njegov napad je dosegel svoj višek v sledečem izrazu: „Z obsednim stanjem bi znal, kakor je že rekel Cavour, vladati vsak prvi boljši tepec.“ Viviani ni nikakor odlašal z odgovorom: „Dobro, pripravljen sem vam takoj prepustiti svoje mesto.“

Vozni red na južni železnici ob praznikih. Da se ob velikonočnih praznikih osebni promet med Gradcem in Mariborom olajša, je prometno nadzorstvo v Gradcu odredilo, da bodo vozili še naslednji osebni vlaki: Posebni vlak št. 46a bo vozil dne 5. in 6. aprila med Mariborom in Gradcem; Iz Maribora ob 6. uri 25 minut zvečer, prihod v Gradec ob 8. uri 4 minut. Dne 3., 4., 5. in 6. aprila bo osebni vlak št. 38 vozil med Mariborom in Gradcem; iz Maribora bo vozil ob 7. uri 2 minuti zjutraj, prihod v Gradec ob 8. uri 54 minuti dopoldne. Ta vlak bo imel ob 9. uri 17 minut predpoldne zvezo z osebnim vlakom št. 38 na Dunaj. Dne 2. aprila bo vozil vlak št. 53 ob 7. uri 20 minut zvečer iz Grada, prihod v Maribor ob 9. uri 23 minuti po noči. Dne 3., 4. in 5. aprila pa bo isti vlak vozil ob 6. uri 3 minute iz Bruka.

Maribor. Umrl je bivši večletni profesor na mariborski gimnaziji g. Jožef Pölzl. Zadnja leta je živel umirovljen v Mariboru.

* Maribor. Našlo se je 10 K v bližini deželnebrambovske vojašnice. Kdor je izgubil, naj se oglasi v prodajalni Cirilove tiskarne.

Sv. Marjeta ob Pesnici. V vojaški bolnišnici v Celovcu je dne 19. marca umrl 21letni vojak 26. domobranskega pešpolka Franc Želinek. Prijel ga je tako hud krč, da je v nekaj urah izdihnil. N. v m. p.!

Vuzenica. Mrtveca so našli dne 16. sušca v gozdu okolice St. Janž. Ker je bil brez glave in so mu manjkali že drugi udje, ga ni bilo mogoče spoznati. Dognalo pa se je, da je identičen z že delj časa pogrešanim Pavlom Ravše, starim 78 let. Revez je v zimi zabredel v snežne zamete. Pokopan je v St. Pri- možu.

Kapela. Umrl je posestnik Anton Divjak iz Radinec. Vrlemu možu, ki je bil dolga leta cerkveni ključar, župan, član okrajnega zastopa, načelnik krajnega šolskega sveta, odbornik gornjeradganske posojilnice, sta ob odprtem grobu govorila slovo jurjevski č. g. župnik Fr. Štuhec in domači nadučitelj g. Kv. Pertl. Počivaj v miru od neprestanega dela za ljudski blagor!

Kapela. Mrtvega so našli dne 8. t. m. pred gostilno v Hrastju prevzičkarja Franca Ajleca. Zvečer je pil, po noči pa obležal in zmrznil.

Kapela. Bralno društvo je imelo v nedeljo, dne 14. sušca, svoj občni zbor. Po zapisniku šteje že 715 knjig. V blagajni je 63 K. V odbor so bili izvoljeni: predsednik Lovro Divjak, ki služi sedaj 26. domobr. pešpolku in je bil odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda; podpredsednik č. g. Josip Lončarič; tajnik g. Kvirin Pertl; blagajnik vlč. g. Martin Meško; odbornik Matija Knez; pregledniki računov Anton Bračko, Matija Fekonja in Jakob Rantaša. Bivšim odbornikom, posebno sedanjemu župniku pri Sv. Juriju, č. g. Francu Štuhec, se izreka topia zahvala za skrbno vodstvo, gornjeradganski posojilnici pa za darovanih 30 K.

Konjice. Smrtna kosa nam je nagloma pokosila nad vse vrlega in pridnega mladeniča Jožefa Jerič v najlepši dobi svojega življenja. Bil je 21 let star. Bodi mu zemljica lahka!

Sv. Stefan pri Šmarju pri Jelšah. V ponedeljek, dne 22. marca, je umrla v najlepšem cvetu svoje mladosti blaga učiteljova hčerka gđc. Marica Podpečan. Bodi ji zemljica lahka!

Arclin pri Vojniku. Za izreden hrabrostni čin je bil odlikovan četovodja Franc Belak s srebrno kolajno II. razreda. Belak je pridržen brzojavnemu od- delku.

Celje. V ponedeljek, dne 22. marca, se je s posebnim vlakom pripeljalo v Celje 150 ranjencev iz karpatskih bojišč. Na kolodvoru so ranjence okrepčali, nato pa odpeljali v celjske bolnišnice.

Videm ob Savi. Slovensko katoliško izobražev. društvo ima v nedeljo, dne 28. marca, po večernicah svoj redni občni zbor. Pridite!

* „Svetovna vojska.“ Deseti zvezeK tega lepega dela, ki v besedi in slikah opisuje sedanjo velikansko svetovno borbo, je izšel. Temu zvezku je priložen velik zemljevid Evrope. Naročniki „Svetovne vojske“ dobijo zemljevid za 1 K 06 v. Naročnina za „Svetovno vojsko“ znaša četrtletno 3 K in se pošilja Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

* „Sv. Križev pot za vojni čas.“ Ta knjižica se zopet dobiva v Cirilovi tiskarni v Mariboru. 100 komadov stane s poštnino vred 7 K 50 v, 50 komadov 4 K, 25 komadov 2 K, 10 komadov 90 v. Denar naj se pošlje naprej ali pa v znakmah.

* „Novi majnik.“ Tako se imenuje nove šmarnice za leto 1915. Spisal jih je preč. g. Pankracij Gregorc, župnik pri Sv. Venčesu na Štajerskem. Knjiga obsega 32 krasnih premišljevanj za mesec maj o Mariji, Kraljici arc. Posebno lepa, zanimiva in čisto nova bodo za Marijine častilce premišljevanja o Mariji, Kraljici zmag, kjer g. pisatelj opisuje grozne boje pekla in antikrista zoper sv. Cerkev in Marijino kraljestvo pred koncem sveta ter končno zmago Marijino nad vsemi sovražniki. Po premišljevanjih še sledijo mašne, spovedne in obhajilne molitve ter raznovrstne molitve k materi božji in za popoldansko službo božjo. Te šmarnice so torej pravzaprav popoln molitvenik.

Stanejo na v platno vezane z rudečo obrezo 1 K 60 v., po pošti 10 vinarjev več. Naročajo se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Najmanj dela in stroškov je, ako se pošlje znesek 1 K 70 v po nakaznici naprej.

Zadnja poročila došla v petek dne 26. marca.

Zadnja noč v Przemyslu.

Zadnja noč in sicer v ponedeljek zjutraj ob 4. uri, ko so zopet začeli Rusi napadati, je posadka razstrelila posamezne utrdbe. Plamen je visoko švigal, in padali so daleč na okrog kosci razstreljenega zidovja. Rusi so bili tako osupnjeni, da so nehali napadati, le njihova artilerija je streljala dalje. Zgorele so tudi vse barake za strelivo. Grozen in pretresljiv je bil pogled na goreče barake za opazovalce na Tartarskem klancu. Na postaji za zrakoplove sta se v najhujšem šrapnelskem ognju dvignila v zrak zadnja dva nepoškodovana zrakoplova in odplula eden v smeri proti Karpatom, drugi pa v smeri proti Trakovu. Zrakoplovci so razločno opazovali velikanske razstrelbe utrd ter videli, kako so bili velikanski topovi kalibra 30.5 cm razstreljeni na drobne kosce. Posadka je uničila vse orožje, kopita pušk je razsekala, puškine cevi pa razbila.

Pomanjkanje živeža v trdnjavi je bilo velikansko. Naposled ni bilo nič več moke, le nekaj ovsa so se zmleli. Med posadko se je naposled razdelila zadnja zaloga konjskega mesa, da se z njim preživi tako dolgo, dokler ji Rusi ne dajo živeža.

Med obleganjem je bilo uničenih 12 zrakoplovov, ki so prinašali pošto v Przemysl, od Rusov je pa bilo ubitih in ujetih 14 zrakoplovcev.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 25. marca.

Avstrijski generalni štab uradno razglasa:

Severno bojišče.

V Karpatih so naše čete na bojni črti zahodno od Užoka odbile težke ruske napade. Boji se nadaljujejo.

Na nekaterih delih bojne črte je včerajšnji dan mirno potekel.

Ujeti smo 1500 Rusov.

Pri Vyskovu se je sovražni napad na postojanke, ki smo jih dne 22. marca zasedli, ponesrečil. Na ostalih delih bojne črte nič posebnega.

Južno bojišče.

Na južnem bojišču so se zadnji čas vršili ob Donavi in Savi posamezni artilerijski boji.

V splošnem je položaj nespremenjen.

Nova razvrstitev srbske armade.

Sofija, 24. marca.

List „Pravda“ poroča, da je srbski generalni štab dne 18. marca odredil, da se ves železniški promet v celi deželi za tri dni ustavi, da se more izvršiti nova razvrstitev srbske armade.

Rusko brodogje v Izhodnem morju.

London, 24. marca.

List „Times“ piše: V jeseni je nemško brodogje v Izhodnem morju preprečilo, da rusko vojno brodogje ni moglo ob Izhodni Prusiji izkreati ruske čete, ki bi bile sodelovale pri ruskem prodiranju v prusko ozemlje. Po zimi je bilo rusko brodogje zamrznjeno v ruskih lukah; Nemčiji se je med tem posrečilo, da je pritegnila vse svoje razpoložljivo brodogje v Izhodno morje. Sedaj pa se bodo stvari najbrž zasukale. Rusko brodogje je močno ojačeno in se bo skoraj gotovo čutilo dovolj močno za napadalno bojevanje, ali pa bo vsaj svoje torpedne čolne uporabilo v boju zoper nemško brodogje. Rusija razpolaga z velikim številom rušilcev in torpednih čolnov, čegar posadke so dobro izvežbane.

Slovenci, ne pozabite
Slovenske Straže!

URE

Točna poštežba

Velika zaloga ur, dragocenosti, srebrnine in optičnih reči po vsaki ceni.

Tudi na obroke. - Ilustr. cenik zastoj. - Gramofoni 20-200 K

Niklasta remont-ura	K 3.50
Pristna srebrna ura	K 7.-
Original omega ura	K 24.-
Kuhinjska ura	K 10.-
Budilka niklasta	K 3.-
Poročni prstani	K 2.-
Srebrne verižice	K 2.-

Večletno jamstvo.

Nasl. Dietinger
Theod. Fehrenbach
urar in očalar
MARIBOR, Gosposka ul. 26
Kupujem zlatino in srebro.

PRAKTIKANTINJA

se takoj sprejme v prodajalno tiskarne sv. Cirila, oziroma v upravništvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru. Zahteva se popolno znanje slovenskega jezika v govoru in pisavi. Lastnoročno pisane prošnje je vložiti do dne 31. marca na Katoliško tiskovno društvo v Mariboru, Koroška cesta 5. Prednost imajo take prošilke, ki bi lahko stano-vale pri stariših.

Učenec

se takoj sprejme v ti-skarni sv. Cirila v Mari-boru. — Zahteva se dva razreda gimnazije realke ali učiteljsča, ali pa tri razrede meščanske šole.

Slovenci, podpirajte „STRAŽO“ z inseriranjem!

Absolutno zjamčeno
pristno vino

Kmetijsko društvo v Vipavi, Kranjska, oddaja vsled priporočila knezoškofijskega ordinariata v Ljubljani pristna bela mašna in namizna vina po zmernih cenah postavljena na postao Ajdovščina. Kleti nadzoruje vipavski dekan. V zalogi je tudi pristni tropinovec. Sprejmejo se zanesljivi zastopniki za raz-prodajo vina.

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Znano je,
da se kupi

pri staroznani domači zanesljivi trgovini ne samo po ceni ampak tudi prav dobro:

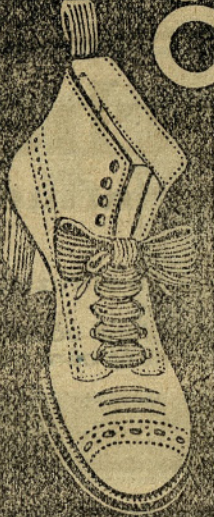
Suknene blago (štofi za moške in dečke.)
Novomodne volne za ženske in dekleta,
Najnovije perilno blago za obleke in bluze,
Platno belo in pisane za srajce in spodnje hlače,
B. ag. za postelje in rjuhe, brez šiva in matrace,
Srajne izgotovljene vseh velikosti za moške in ženske,
Predpasnikov volika izbir, za prati in iz črnega atlasta,
Zmraj. nevesti roboev iz svile in za prati, kakor vseh vrst
blaga za domačo vporabo, s čimer si pri veliki izbiri in pri nizkih cenah tudi doma svoj nakup lahko dosežete po zelo ugodnih pre-dnostih, zatoorej pošljem na zahtevanje

ZASTONJ

vsakomur svojo bogato zbirko vzorcev ina razpolago.

K. Worsche Maribor
Gosposka ul. D. (Herreng. D.)

ČEVLJE

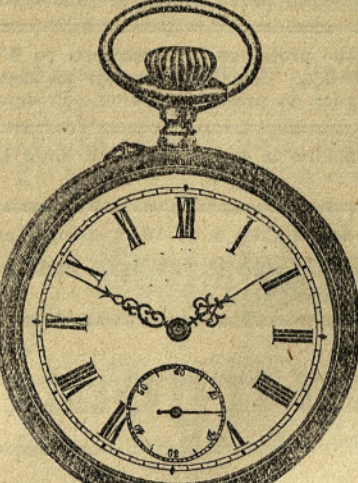
za moške ženske in otroke, kakor tudi usnjate gamašne in galošne najboljše kakovosti prodaja doma in razpošilja po najnižjih cenah veletgovina

R. Stermecki v Celju št. 300

== Pišite po cenik. ==

Ure! Ure!

V veliki izbiri in po nizkih cenah.

Srebrne ure za fante od 7 K
Srebrne ure damske od 8 K
Srebrne verižice od K 2.40
Sreb. verižice damske K 3.60
Zlate damske ure od 26 K

Za vsako uro se jamči!

Precizijske ure, Schafhausen, Zenith, Omega, Eterne

Očala: Za kratkovidne nova, zboljšana stekla.

Franjo Bureš Maribor
urar, zlatomer in očalar,
Tegetthofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

POZOR!

POZOR!

Ker je sedaj mnogo obitelji, katere pogrešajo moške, kateri so bili poklicani pod orožje, podpora pa zadostuje komaj za hrano, bo mnogim zelo težko kupiti otrokom najpo-trebnejšega perila in obleko za šolo. Da se omili v teh revnih časih splošno bedo, se je odločil trgovec

J. N. Šoštarč .: Maribor,
Gosposka ulica 5, da bo za časa vojne prodajal vse blago veliko ceneje, kakor popreje Kdor torej želi kupiti za majhen denar dobro blago, naj se nemudoma oglasi pri omenjenemu trgovcu. Vzorci in ceniki se pošljejo zastonj.

Orkestrion za godbo
se zaradi opustitve obrti proda zelo poceni. Tržaška cesta št. 36, Maribor.

Velika svota denarja
se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. —
Brezplačna pojasnila pošilja:
Srečkovno zastopstvo 14, Ljubljana.

Dražba.

Dne 9. aprila 1915, ob 9. uri dopoldne, se vrši pri c. kr. okrajnem sodišču v Celju dražba Ivan Karba-tove hiše v Gaberju pri Celju. Hiša je enonad-stropna s precej velikim vrtom na lepem prostoru v bližini cinkarne in Westenove tovarne. V hiši je tudi prostor za trgovino, kjer je bila trgovina že do sedaj. Hiša je bila do sedaj v slovenskih rokah in bi bilo želeti, da se Slovenci dražbe udeležijo, da ne pride le-pa in za Slovence velevažna posest v tuje roke.

Prva in največja delavnica za cerkvena dela na slovenskem jugu

K. Tratnik

špecialist v izdelovanju cerkvenega orodja in posoda

Maribor Pfarrhofg. 3

se priporočam prečastiti duhovščini za na-ručila vsakovrstnih monštranc, kelihov, lestencev, svečnikov itd. Staro cerkveno orodje popravljam, pozlatim in posrebrim v ognju. — Za vsako delo jamčim. — Mnogo priznalnih pisem na razpolago.

Kupujem

seno, slamo, fižol, češplje in sploh vse poljske pridelke **po najvišjih cenah**

Ant. Birkmaier
Maribor, Meljska cesta 29 (Mellingerstr.)

Prečastiti duhovščini!

Pođpisani si usoja p. n. preč. gospodom nazna-niti, da se nahaja že nad pol leta pri izvrševanju vo-jaske dolžnosti in je bil prisiljen pustiti doma svojo rodbino skoro brez sredstev. Prosim torej preč. du-hovščino, naj se pri naročilih cerkvenih paramentov, kazul, pluvijal, dalmatik, baldahinov in cerkvenega orodja ozira na mojo tvrdko; tudi z najmanjšim naro-čilom se s tem podpro zapuščene rodbine, katerih skrbniki se istotako nahajajo v vojski. — Starejši pa-ramenti in cerkveno orodje se najskrbneje in ceno prenov. Marsikak parament, ki se morda več ne ra-bi, se z malimi izdatki ohrani cerkvi še mnogo let. — Za vsako meni in mojim delavcem v tej vojni dobi izkazano podporo izrekam odkriti: Bog plačaj!

Velespoštovanjem udani
Josip Neškudla
spec. zavod za cerkvene umetnosti,
Kraljevi gradec.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptuj

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Uradne ure

so: vsako sredo, vsak petek in vsak sejmski dan od 8. do 12. ure in vsako nedeljo od 8. do pol 10. ure do-poldne. Vplačuje in izplačuje se redno samo ob uradnih dnevih. Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dop.

Uradni prostori

se nahajajo v minoritskem samostanu v Ptuj.

Hranilne vloge

obrestuje po 5% od 1. in 16. v mescu po vložitvi in do 15. in zadnjega pred dvigom. Nevzdržene obresti se koncem junija in decembra vsakega leta pripisejo glav-nici ter kakor ta-le obrestujejo. Sprejemajo se hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se pri tem obrestovanje kaj prekinilo in ne da bi stranka imela pri tem kakih potov ali sitnob.

Na razpolago so strankam brezplačno poštno-hranilne po-ložnice št. 118.060 in domači nabiralniki.

Posojila

se dajejo na vknjižbo po 5 1/2 do 6%, na vknjižbo in poroštvo po 6%, na menice po 6 1/2%, na zastavo vred-nostnih listin in tekoči račun pod ugodnimi pogoji.

Prevzamejo se dolгови pri drugih zavodih in zasebnikih prošnje na sodnijo za vknjižbo in izbris vknjižbe dela posojilnica brezplačno stranka plača samo koleke.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, po influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju.
2. Osebe s kroničnim kašlom bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olehča naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Se dobi v
vseh lekarnah
à K. 4.-

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru r. z. z n. z.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadno po 4 1/2%, proti trimesečni odpovedi po 4 3/4%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice (97.078) na razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 5 1/4%, na vknjižbo sploh po 5 1/2%, na vknjižbo in poroštvo po 5 1/4%, in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le kolke.

Uradne ure so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne izven praznikov. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo in prošnje prejema vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica št. 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Razširjajte naš list „Straža“!

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Koroška ulica 5. — V lastni hiši.

Opremljena s najboljšimi stroji, s lastnimi električnimi obrotom, najnovejšimi črkami in čedalji obroti, sprejema vsa v tiskarske stroške spadajoča dela kakor: časnike, knjige, brošure, stenohe in druge keledarje.

Za viš. knjižne urade: sporedne in misijonske listke s črtno, rdečo ali modro tiskom, uradne zavitke z natisom glave ter razne osamljene papirje. Za glavne občinske, županske in druge urade: uradne zavitke, omamila, napise, razglase, plačilne predpise, prejemna potrdila itd. Za obrtnike in trgovce: pizna, zavitke, okrožnice, račune, opomine, menijee, cenike, dopisnice, naslovnice, letake in lepake s črtno in drugobarnim tiskom. Za posejstva, zadruge in društva: pravila, zapisnike, pristopnice in sprejemnice, letna poročila, računske zaključke, društvene snete, vabila k prireditvam in sejam, dnevne sporedne in druge.

Za krmarje in prireditelje venec: jedilnice, vabila na ples, ljudsko veselico, tembele itd., plesne rede, vetopisce, različne napise itd. Za posameznike: vizitke, naslovnice, posodnice, parte in čestitke v najlepši opravi. — Diplome za častne ude društva in častne občane v različnih oblikah in s modernimi okvirji po jako nizkih cenah.

Vsa naročila se izvršijo ceno in točno.

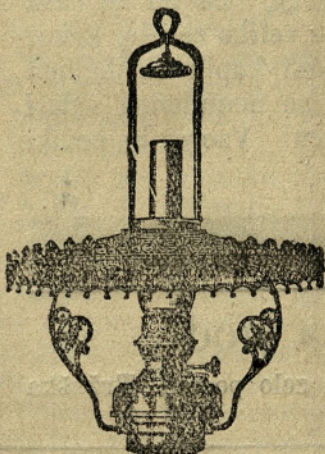
Pozor kmetovalci!

Preskrbite si pravočasno, posebno sedaj v vojskinem času, jamčena, zanesljiva in kaljiva semena, n. pr.: domačo, nemško (Lucerna), kamnito deteljo, travo, peso rumeno in rdečo, sploh vsa poljska, kakor tudi vrtna in cvetlična semena od znane in odlikovane trdke Mauthner, ki se dobivajo pri domači trdki.

I. RAVNIKAR :: CELJE

Trgovina s specerijskim blagom, z barvami in deželnimi pridelki ter zaloga vseh vrst mineralnih vod.

Solidna in točna postrežba.

Edina štajerska steklarska narodna trgovina. Na debelo! Na drobno!

FRANC STRUPI :: CELJE
Graška cesta

prilporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za vodobe. — Prevzeje vseh steklarskih del pri cerkvah in stavbah. Najsolidnejša in točna postrežba.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

Obrestuje hranilne vloge po

4 1/2 %

od dneva vloge do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojilo

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

- Posojilnica daje tudi domače hranilnike.

v lastni hiši (Hotel 'Im Nolem volu' v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.